

No. 2155 A 1699.

Perekonna Dõulu raamat.

J. L. Jacobson

1886

1900

30—
Perekonna Jõulu raamat.

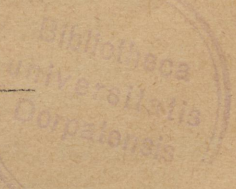
Laulud, palwed ja kõned Jõulu
pühade ajal.

—:—
Uuu olgu Jumälale kõrges ja
maa peal rahu, inimestest hea
meel. Luta 2, 14.

Cesti perekondadele kirjutanud

Carl Leppardt.

1394

Rakweres, 1900.

Trükitud Karl Hanson'i kuluga.

Эстляндская Евангелическо-Лютеранская Консисто́рія симъ
удосто́вряеть, что печатанію этой книги со стороны сей Кон-
систо́ріи препятсвій не имѣется. —

Ревель, Вышгородъ 13-го Іюля 1900 г.

№ 926.

Ассессоръ: Баронъ Ферзенъ.
за Секретаря: Ад. Кэлеръ.

Дозволено цензурою. — Юрьевъ, 18-го Сентября 1900 г.

2/27224

Ревель

Печатано въ типографіи М. Шифферъ и М. Антъе, Ревель.

Laste

Jõulu laupäewa õhtu.

Wiisil: Ma tulen taewast ülewelt.

Meil, lastel rõõm on wäga suur
Sest Jesus, kõige armu juur
On täna sündind ilmale,
Toon'd rõõmu kõigil' lastele.

Ta sündin'd waese lauda sees
Ja hingab müüd seal looma ees.
Tal kätteks sõime põhuga,
Ta magab siisgi rahuga.

Hulk inglid ilmub taewa all,
Nad laulwad kiitust Jesusel',
Kes maha tulnud taewa seest,
Meid peastma kurja, patu eest.

Kõik hiilgab, särab, rõõmsad kõik
Kui paistab taewast walgul' läik.
Meid Jesus ise rõõmustab
Meil' ennast Jõulu anniks toob.

Sest lapsed, olgem rõõmsad nüüd
Ja tõusku üles meie hüid:
Uuu olgu armsal' Jumalal'
Ja maapeal rahu igal pool.

Urge kartke! sest waata, ma kuulutan teile suurt rõõmu, mis kõige rahwale peab saama. Sest teile on täna Daweti linnas Snnistegija sündinud, kes on Issand Kristus. Ja see olgu teile täheks: teie leiate lapse mähitud ja sõimes magawat. Ja häkitseft oli ingluga taewa sõjawäe hull, need kiitsid Jumalat ja ütlesid: Uuu olgu Jumalale kõrges ja maa peal rahu, iuimestest hea meel. Amen.

Luka 2, 10—14.

Rõne lastele.

Armsad lapsed! Täna tahan ma teile jutustada meie armsa Jesuse sündimise lugu. Pange hästi tähele, siis saawad isa ja ema teid kingitustega rõõmustama. Jõulupuu hiilgab küindlate tulede ilusaste ja see kõik on selle wäikesse lapsukesse Jesuse auuks, kes täna Betlemma linna lähedal weiste lautas sündis, kõige maailma Snnistegijaks ja lunastajaks, patu, surma ja kurati wõimusest.

Sel ajal, kui wägew keiser Augustus pea üle kõige maailma oma walitsuse wõimu oli wälja lantunud, tuli temale mõte pähe, teada saada, kui palju inimesi ta riikis ja ta alamate kirjas on. Ta andis siis käsu wälja, et kõik rahwas tema riikis pidi saama üles kirjutatud ja üles luetud. Selle tarwis

pidi igaüks fenna linna minema, kust ta pärit oli. Jesuse ema, neitsi Maria, kes oma kihlatud mehega, Jofepiga, fell ajal, kui käsk keisri poolt anti — Kalilea maal elas, — läks sealt ühes Jofepiga Juuda maale Betlemma linna, sellepärast, et Maria ja Jofep mõlemad Tatweti soost oliwad ja Betlemma linn oli jälle kuninga Tatweti linn. Jofep ja Maria oliwad mõlemad waesed inimesed ja sellepeale waatamata, et Jofep küll wirgasti igapäew puusepa tööd tegi, ei jõudnud ta ometi mitte enam teenida, kui neile igapäewase leiva muretssemiseks tarwis läks. Nõnda ei wõinud Jofep oma armsale Mariale eeslit muretseda, kelle selgas ta oleks wõinud sõita; aga keisri käsk oli tarwis ära täita, nad mõlemad oliwad Jumala kartlikud inimesed ja püüdsiwad oma wanemate ja ülemate käsku suure hoolega ja auukartusega täita. Pitt tee oli neil ees, enne kui nad Betlemma pidiwad jõudma. Nad hakkasiwad küll ka warakult tulema, aga et Maria warsi pidi maha saama, ei wõinud ta nii wäga rutata. Nad läksiwad siis pikkamisi ja käiswad enamiste wõsel, sest et päewal päike wäga palawasti paistis, nii et jala käijal wäga raske oli — iseäranis haigel inimesel. Ja Jesuse ema Maria oli wäga nõrk. Nad jõudsiwad wiimaks ometi Betlemma linna ja Jofep katsus oma kihlatud naisele forterit muretseda. See katse ei läinud tal aga mitte forda; majad oliwad kõik, wiimaseini rahwast täis. Rikkad inimesed oliwad nad üleskirjutuse ajaks omale iirunud. Jofep mõtleb ja arwab, kust küll Mariale peawarju muretseda saaks. Lageda taewa alla, ei tahtnud

nad mitte jäeda; pealegi arwas Maria, et tema aeg
 ligi pidi olema, kunas ta lapsi ilmale pidi tooma,
 lapsi, kelle sündimist Jumala ingel temale kuuluta-
 nud oli, kui ta ütles: Sa waata ja pead kätma
 peale saama ja Poja ilmale tooma ja sina pead
 temale nime panema Jeesus. Seesmine peab juur
 olema ja kõigekõrgema Pojaks hüütama ja
 Issand Jumal tahab temale anda tema Isa Daweti
 auujärje. Sa tema peab kui kuningas walitsema
 Sakobi soo üle igawesti ja tema kuningriigil ei pea
 otsa olema. Püha waim peab su peale tulema ja
 kõigekõrgema wägi su üle warjama; seepärast peab
 ka seda püha, mis sinust sünnib, Jumala Pojaks
 hüütama. Sa ennem juba oli prohwet Jeesaja Jeesuse
 sündimist ette kuulutanud, üteldes: üks laps on
 meile sündinud, üks poeg on meile antud, kelle öla
 peal ta walitsus on, ja temale pannakse nimi: Ime-
 lik, nõuandja, wägew Jumal, igawene Isa, rahu
 Würlst. Eks Maria teadnud seda küll, niisama ka
 Joesep ja sellepärast oli neil ka paha meel, et nad
 nii wiletsas seisukordas oliwad. Aga parata polnud
 midagi. Joesep leidis wiimaks siiski ühe koha, kus
 Maria wõis lapsukesi ilmale tuua ja see koht oli,
 Betlemma lautas. Jah, meie armas Jeesuke sündis
 küll halwa koha peal — looma lautas. Ei tal
 polnud pehmet aset ei walgust ega soojust öösele wilu
 eest, nagu meil nüüd soe tuba on. Ühtigi rõõmu ei
 olnud ta wäetikesel . . . Oma mähkis teda, ja et
 seal kätkit ei olnud pani ta lapsukesi maha söime
 sisse kareda heinte peale . . . Dmeti oli see lapsukene
 Jumala Poeg, nagu taewa ingel kuulutanud oli.

— Aga mis see on?" Häkitseft läheb taewa alune walgeks ja üks ingel ilmub kõrges, ning lan-geb maa poole. Jofep ja Maria ei näinud seda ehtotsa mitte, sest et nad Jofuse juurdes lautas oliwad. Karjatsed ehmatasiwad wäga, kui nad taewa aluse nägiwad walgeks minewat ja mõtlesiwad wist ifekeskis: „mis walgus see küll peaks olema?" Nad oliwad wäga kohkunud ja ei teadnud, mis sellest kõigest arwama pidiwad. Siin on küll waja armsad lapsed, seletada, et see lõuna maal sündis, kus päikene päewa ajal wäga palawasti paistab, otse põletab, mispärast siis karjatsed hõwel oma karja wälja peal söötiswad.

— Kui karjatsed nüüd nenda kahe wahel oliwad, jõuab ingel nende juurde ja ütleb: ärge kartke! mina kuulutan teile suurt rõõmu, mis kõige rahwale peab saama. Teile on täna Snnistegija sündinud, kes on Issand Kristus.

Karjatsed waatawad kohkunult weelgi üksteise otsa ja ingli peale; aga korraga paistab neile weel suurem ime filmi. Gull inglid ilmub taewa all nähtawale ja nad laulawad lõpmata ilusasti Jumalale kiituse laulu ja ütlewad: Uuu olgu Jumalale kõrges maa peal rahu, inimestest hea meel. Siis läksiwad inglid jälle üles taewa Jumala juurde, kust nad tulnud oliwad; aga wagad karjatsed läksiwad Bet-lemma linna poole, et waadata, kas nemad ka seda lapsukest Jofust ei leia ja teda näha ei saa.

Nad tuliwad lauda juurde ja leidiswad tõesti Maria ja Jofepi; aga ka lapsukese, kes rahuga söimes magas. Saiwad nad seda näinud, siis läksiwad nad jälle karja juurde tagasi, auustasiwad ja

kiitjivad Jumalat ja kõnelesivad isekeskis selle suure sündmuse üle, mis täna oli sündinud. Pärast rääkijivad nad seda Betlemma tulnud wõerastele ja nii saidwad mitmed tuhanded sellest sündmusest korraga teada.

— Aga teie, armsad lapsed, tahaksite küll wist teada saada, mispärast Jeesus nii halwas kohas ilmale tuli, miks sündis ta looma lautas? Ta oli ometi ju Jumala Poeg, Imelik, Nõuandja, Wägew Jumal, Igawene Issa, Kahu Würst, Immanuel ja nüüd sünnib ta korraga nii waeselt ja need, kes teda kõige esite waatama tuliwad, ei olnud ka jugugi tähtsad ega kuulsad mehed waid waesed karjatsed, kes suure waewaga ja pale higi sees oma igapäewast leiba teenijivad. Kas see poleks palju kohalitem olnud, kui Jeesus, see suur taewa ja maa kuningas oleks kõigewähemalt kuninglikus lossis ilmale sündinud ja teda oleksiwad maapealsed keisrid ja würstid kõige esite kummardama tulnud.

Ta, mu armsad lapsed, see kõik oleks weelgi wilets auupakkumine meie armsale Jeesusele, kes täna öösel sündis; aga tema ei tahtnud ühtegi maapealset auu. Jeesus sündis selle tarwis maailma, et kõikis meie sarnatseks saada. Ta oli niisama wäeti lapsuke, kui meie kõik ka oleme olnud; ta nuttis niisama ka abita, kui ta ema teda pisut ajaks ükfinda pidi jätma. Kui Jeesus oleks suure ilmaliku auu sees sündinud, siis ei tohiks waesed inimesed tema juurde minnagi. Aga nüüd on ta kõige waesemate ja wiletsamate sarnatseks saanud, nüüd tohime meie kõik tema juurde oma palwetega minna, olgu meie

rikkad ehk wäesed, suured ehk wäikesed, isandad ehk sulased, — kõik wõtab tema armuga wastu, kuuleb kõigi palweid ja annab seda tõeste, mis meie palume, kui see, mida palume, meile kasuks tuleb ja meile hinge ning ihu poolest kahju ei tee; sellepärast palu- gem Jeesuselt ikka seda, mis tema meelepärast on; laste palweid kuuleb tema iseäranis hea meelega, sest lapsi armastab tema väga. Ta saab ka teie juurde tulema ja Jõulu rõõmu enesega ühes tooma, kui teda sellepoolest palute; niisugust palwet täidab Jeesus hea meelega, aga käsib teid ka ühtlasi oma wanemaid igate pidi auustada, kõigest südamest armastada ja nende sõna kuulda. Siis teeb see Jõulu- laps, Jeesus, ka wanemate südamed lahti ja nemad armastawad ka teid ja saawad teid jõudu mööda Jõulu kingitustega rõõmustama ja teile head meelt igapidi tegema. Jeesusel ei olnud oma sündimise ajal küll midagi: ta oli väga, väga waene ja pärast ei ol- nud temal ka midagi. Seda oli ta nimelt seepärast, et teile, armsad lapsed, kõik head küll peaks olema. Need kingitused, mis teile saawad, on Jeesus enesest ära lüftanud, et teil aga küll oleks; nii väga ar- mastab ta oma wendi ja õdesid. Kõik teie, armsad lapsed, olete siis Jeesuse wennad ja õed, kui teda armastate ja tema meelepärast püüate olla. —

— Ka praegu on neid lapsukesi olemas, kellel- kurwad Jõulud on, kellel ilusaid kingitusi ega hiil- gawat jõulupuud ei ole. On neid, kes peawad kül- mas tuas istuma, ei neil ole wanemaid ega sõpru, kes nende eest hoolt kannaks; aga ometi on ka nemad Jeesuse wennad ja õed. Kui teie nüüd, armsad lap-

sed, tahate oma armsale Jeesusele midagi meelepäralist tegu teha, siis mõtelge ka waeste laste peale, kellel midagi ei ole, andke neile ka, olgu see ka ei tea kui pisukene anne, kas wäike mängu asi, ehk suutäis paremat Jõulu toitu. See saab ka waeste laste, ehk nende meele rõõmsamaks tegema, kellel midagi wõimalik muretseada pole kalliks Jõulu ajaks. Ja kui teie, armsad lapsed, ise niisuguseid waesib lapsi ei tunne, siis küsige oma wanematelt, küll need teile juhatawad ja teie anded neile kätte toimetawad; ja kui neile ka teada pole, siis küsiwad nad oma armsa õpetaja käest, keda teie nii mitu korda kirjikus olete kuulnud Jeesusest ja tema tegudest rääkinud. Ta saab wististe teadma, kellele teie oma anded wõite anda. — Ja kas teate lapsed, mis Jeesus teile ütleb, kui teie nõnda olete waeste laste ja õnnetumatele teinud? Ta ütleb nõnda: „Seda kõik olete teie mulle teinud!“ Aga kõik, mis Jeesusele tehtud saab, seda tasub tema tuhande wõrra jälle ära. Oh, tema on helde ja armuline, aga ka wägew ja auustamise wäärt. Ja kuda mitte? Eks ju taewast tulnud inglid ja kuulutanud tema sündimist! Eks inglid laulnud suure rõõmuga: Au olgu Jumalale kõrges ja maa peal rahu, inimestest hea meel! Kellegi teise lapse sündimise juures ei ole inglid mitte nii laulnud ja pole iialgi taewa all nii suurt walgust nähtud, kui Jõulu öösel, millal Jeesus sündis. Sellepärast siis, lapsed, et Jeesus nii suure auu sees on, ei falli ta neid lapsi mitte, kes pahad on, kes oma wanemate sõna ei kuule ja Jeesust ei palu. Ta armastab ainult häid lapsi ja hea lastele

saadab ta rõõmsad Jõulud ja palju kingitust. Aga teie tahate ju muidugi head lapsed olla?

Paluge siis Jeesust, et tema ise Jõulu ajal teie juurde tuleks ja teile õiget Jõulu rõõmu tooks. Tema saab tulema, ja teie võite talle palju ilusaid Jõulu laulusid laulda, aga Jeesusel on nendest nii väga hea meel. Amen. —

P a l w e .

Armas Jeesus, kes Sina täna õhtul nii wäesl kombel Betlemma lautas sündisid ja seda kõik minu pärast tegid, et mull rõõmsad Jõulud võiksid olla ja et mina pärast taewariigi pärijaks pidin saama. — Tule, armas Jeesus ka minu juurde, kes Sa igal ajal lapsi nii väga armastanud oled ja too minule õiget püha rõõmu südamesse Sinu sündimise pärast. Sa oled ju tõutanud, et laste pärast taewariik on, lase siis mind ka hea laps olla, oma wanemaid armastada ja auustada ja nende sõna kuulda, siis tahad Sina mind tõesti oma wennaks (õeks) pidada ja ma tohin sellejärele ka oma armsa Jumala laps olla kes taewas on.

Jah, armas Jeesus, lase mind õieti need kallid Jõulu pühad ära elada ja Sulle palju kiituse laulusid laulda; siis olen mina Sinu meele pärast ja Sa tahad mind õieti õnnelikuks teha. Võta mind oma hoole alla täna ja igapäew, nõndasama ka minu armsaid wanemaid, tuttawaid ja sõpru. Ole ka waestele lastele Jõulu rõõmuks ja wii neilegi

sedasama rõõmu, millega Sa minu südant täitnud oled. Amen.

Isa meie, kes Sa oled taewas j. n. t. f.

Wiisil: See õnnistus on meitele.

See Jõulu öö on rõõmust suur,
Sest laulab taewa ingli koor:
Nüüd Jesus sündind ilmale,
Doon'd õnnistust kõig' rahwale.

Suur walgus paistab taewa all,
Sest sündinud on Isa Tall,
Kes kõik maailma patud seal,
Saab kandma oma õla peal.

Hulk inglid kiitwad Jumalat
Ja oma taewa Issandat,
Kes inimeste lastele
On tee tein'd lahti õnnele.

Nuu olgu kõrges Jumalal,
Ja rahu olgu siin maa peal
Ning inimestest hea meel
Kes käiwad ikka õigel teel.

Esimesel Jõulu pühäl.

Somiku laul ja palwe.

Wiisil: Ma tulen taewast ülemelt.

Nüüd laulgem kiitust Jumalal',
Me' suurel taewa kuningal',

Et oma Poja läkitas
Ja meile rõõmu walmistas.
Ihm oli hukkan, patu sees
Ja ära neetud Isa ees;
Kõik loom seal ootas, igatses,
Et pea tuleks lunastus.

Küll Sumal kuulis palwe healt,
Mis tõusis üles' maa pealt
Ja rahwa poege südamest,
Kes hinges hoidsid wagadust.

Aeg tuli, Sumal läkitas
Ja Poja, et see lunastaks
Kõik ilma patu needmisest
Ja walgust surma nuhtlusest.

Küid sündin'd Snnistegija,
Me' Jeesus, ära peastija;
Ja hingab waese sõime sees
Betlemma lautas looma ees.

Oh Sa suur Jeesus, Kuningas,
Rõuandja, wägew abimees,
Oh tule minu sisse Sa
Too õiget Sõulu rõõmu ka.

Aga kui Sumala, meie Snnistegija heldus ja armastus inimeste wastu ilmus, siis on tema meid õndsaks teinud, ei mitte õiguse tegudest, mis meie olime teinud, waid oma halastuse pärast, uue sündimise pesemise ja Püha waimu uuendamise läbi, keda tema on wälja walanud meie peale rohkesti Jeesuse Kristuse, meie Snnistegija läbi. Amen.

P. r. Tiit. 3, 4—6.

Homiku palwe.

Uuu olgu Jumalale kõrges ja maa peal rahu, inimestest hea meel! Nõnda on Jumal maailma armastanud, et ta oma ainu sündinud Pojale ei ole armu andnud, waid on teda läkitanud patuse maailma sisse, et meil wõimalik oleks õndsaks saada armust, ilma käsu tegudeta. Jah, armas Issand, Sinu arm on suur, meie waeste patuste wastu; meie süda on täis ülewoolawat rõõmu tundmust sellepärast, et meile on Jesus sündinud, Jesus, kelle nime sees kõik maailma rahwad õnnistatud peatwad saama; meile on Jesus sündinud, kelle nimi on Immanuel, Smelik, Nõuandja, Wägew Jumal, Igawene Isa, Rahuwürst, Maailma Õnnistegija! Uuu olgu Sulle oh Jumal! Uuu olgu Sulle! Suure rõõmuga tahame meie täna Sinu püha kotta minna, tahame sellesse minna, mis Sinu Isa pärast on, oh sündinud Jesus ja tahame seal Sulle Sinu püha kogudusega suurt kiituse laulu laulda ja hüida: Uuu olgu Jumalale kõrges ja maa peal rahu, inimestest hea meel, Hallelujah! Kiitke seda, kes tuleb Issanda nimel, Hosianna kõrges.

Uga armas Jesus, kes Sa küll ihu poolest wäeti lapsukene oled, siisgi ühes ka wägew Jumal ja maailma Õnnistegija — tule ise meie juurde täna ja too niihästi meile kui ka kõigile Jõulu rõõmu ühes, et suur kiituse laul kui ühest suust üles taewa poole tõuseks ja üheks lõpmata helinaks kokku sulaks: Uuu olgu Jumalale kõrges ja rahu maa peal, inimestest hea meel. Hallelujah! Amen.

Wiisil: Jeesus tule minule.

Jeesus, kallis Jõulu laps,
Ei meil pole rõõmu teps,
Kui sa ise seda'p too,
Ei ma siis Su auu näe.

Tule, tule wõeraks meil'
Ja ka kõigil', kõigil' neil'
Kes on suure häda sees
Kelle filmad seiswad wees.

Läkitä Su inglid ka
Meie juurde armuga,
Et me' kuuleks ülewelt
Rõõmust laulu taewa alt.

Auu nüid olgu Jumalal'
Meie armsal' Jeesusel',
Kahu olgu maa peal teal
Inimestest hea meel.

Laul, kõne ja palwe esimesel Jõulu pühäl.

Wiisil: Oh Isa taewa riigi sees.

Waat' neitsi käima peale saab
Ja teile Poja ilmal' toob,
Kes tasane ja alandlik
Ja nõnda-sama surelik
Kui fina, waene patune,
Kes elasid ja surmale.

„See Boeg on minu lapsuke“,
Nii ütleb Jumal tõeste
„Dall nimi pandaks Jesus Krist‘,
Ta peal on koorm ja häda, rist.
Ta sünnib waene ilmale,
Et rikkust tuua sinule.“

„Ta peastab ära patu seest
Wiib kõiki wälja häda weest,
Ta rahu murtud hingele
Ja surma kurja surmale,
Ning wiha karikat ta joob
Ja elu walge ette toob.

Ta wõtab madu hukata
Kes ostas pattu lükita'
Maailma sisse Eedenist
Ja ära needa inimest. —
Nüüd kaduma peab needmine
Sest Jesus sündind ilmale.

Ja see sündis, kui inglid nende juurest said ära
läinud taewa, siis ütlesiwad karjatsed üksteise wastu:
Et läki nüüd Betlemma ja waatagem seda asja, mis
on sündinud, mis Issand meile on teada andnud.
Ja nemad tuliwad rutusti ja leidsiwad Maria ja
Josepi ja lapsukesese sõimes magawad. Aga kui nemad
said näinud, lautasid nemad asja laiale, mis neile
sest lapsukesest oli räägitud. Ja kõik, kes seda kuul-
sid, panid seda imeks, mis karjastest neile oli rää-
gitud. Aga Maria pidas kõik need sõnad meeles ja
mõtles nende peale omas südames. Ja karjatsed

läksid tagasi, auustasid ja kiitsid Jumalat kõige see eest, mis nemad olid kuulnud ja näinud, nõnda kui neile oli ööldud. Amen. Luka 2, 15—20.

K õ n e.

„Ja mina tahan wihawaenu tõsta sinu ja naese wabele, ja sinu seemne ja tema seemne wabele; Seesama peab su pea rõhuma ja sina wõtad temale kanna rõhuda.“ Nõnda ütles Jehowa Sedeni aedas, kui ta õiget kohut Adama, Ewa ja mao peale mõistis. Mao needis tema ära ja ühtlasi maa, kus peal esimesed inimesed elama hakkasid ja kus nende järeltulew sugu elama pidi. Madu, kes keegi muu ei olnud, kui saadan, pettis Ewat ja Ewa läbi lastes Jehowa ära-needmine korraga kõige looduse peal ja rõhus teda halastamata kombel maha. Kõik püha rööm oli kadunud, hea elu lõppenud, kõik jäi kurwaks ja norgu — jäi nagu ühte paremat aega ootama. Mida loom ja loodus wotasid, seda ei teadnud nemad esiotsa ižegi; nende sees oli ainult ihaldus parema põlwe järele, oli ihaldus peaseada sellest libedast seisukorrast, kuhu kõik nagu kogemata langemud olivad.

Oh! Jumal küll inimese needmise alla pani, süiski ei lõpetanud ta temaga läbikäimist mitte ära, waid andis neile aeg ajalt oma tahtmist ja käskusid teada, ära walitud meeste, prohwetite läbi, kelledega ta otsekohesest ühenduses oli oma Waimu läbi.

Tuhanded aastad lendasid mööda ja Jumalast

ära walitsetud rahwas langes enam ja enam patu sisse. Rahwa hulk sai suuremaks, aga ka patt kaswas koleda kiirusega ja wöttis kohutawalt wõimust. Sumalast ei hoolitud enam midagi, tema pühad prohwetid tapeti ära ja tehti kuulmata suuri patu tegusid. Kui weel Sumala kartust oli, siis oli see wäljaspoolne, kui weel Sumala nime nimetati, siis oli see kombe pärast ja ainult huultega aga süda oli juba ammugi patu wõrkus wõimetumalt siplemas. Sumalal ei olnud enam tõsist teendrit, tõsist auustajat. Tema preestrid, Sumala preestrid, kes teda tema pühas kijas teeniswad — ka need oliwad Sumalast ära taganenud ja teeniswad oma Issandat kombe ja palga pärast. Wähe oli neid, kes tõsise südamega Sumalat auustasiwad ja tema meelepärast elasiwad. Wähe oli neid, aga ometi oliwad mõned. Patu pimedus wöttis üleüldse wõimust, aga ka ette kuulutused selle tulemisest, kes mao pead rõhuma pidi — läksiwad selgemaks ja selgemaks.

Prohwet Jesaja kuulutab Sumala waimus, kui ta rahwa ülekohut nägi ja uskumata kuninga Ahasega kõneles, et Issand Jehowa tahab ise oma rahwale ühe imetähe anda, mis selles pidi olema, et üks neitsi käima peale saab ja poja ilmale toob, ning temale nime paneb Immanuel, Imelik, Nõuandja, Wägew Sumal, Igawene Isa, Rahu Würst, et tema suur walitsus ilma otsata on Daweti auujärje peal. Aga ka seda kuulutas seesama prohwet, et ta peab Issai kännust tõusma, et Jehowa Waim tema peal peab hingama.

Need inimesed, kes Sumalat auustasiwad, teda uskusiwad ja tema peale lootiswad — mõtlesiwad

nende sõnade üle järele. Nad ootasivad Immanueli, oma Snnistegija tulemist ja kurtisivad selle üle, et tema mitte weel ei ole tulnud. Sumal, kes kõik teab ja näeb, trööstis neid ja kuulutas oma prohwetide läbi selle suure wägewa mehe peatsset tulekut ette, kes kui karjane oma rahwast peab hoidma. Läks weelgi palju aega mööda; rahwas langes enam ja enam Sumalast ära. Kõik paremasti õpetatud ja suurtsugu rahwas, nagu preestrid, kirjaturid, wari-ferid — ka Sumala ära walitsetud rahwa kuningad ja walitsejad — kõik nad taganesiwad aeg ajalt Sumalast ja paniwad liha omaks käewarrest, nõudsiwad ainult oma auu taga ja seda, mis neid kõiki siin maapeal pidi õnnelikuks tegema, neile head ja pehmet elu pakkuma. Ja kui neil korda läks seda kätte saada, siis ei hoolinud nemad enam Sumalast ega tema prohwetidest. Ja kui wiimased niisuguseid jõledaid noomisiwad, manitsesiwad, neile nende wiigadused ja nurjatumat olekut julgesiwad meelde tuletada, siis — jah siis wõtsiwad nad lihtsalt neilt nende elu. — Nii kaugale oli kurat oma riigi walit-
susega jõudnud. Minult temal oli suur hull kum-
mardajaid ja poole hoidjaid.

Uga asi ei wõinud enam nii edasi kesta. Nagu meie eile õhtul kuulsime, on Jesus Betlemmas Suda maal sündinud! Tema sündimist saiwad kõige enne waesed karjatsed teada, kes oma Sumala kartuse ja waga elu pärast selle suure auu osaliseks arwati, sest Sumala ees ei maksa üksigi seisus, waid see on tema meelepärast, kes teda tõsisest südamest kardab, auus-
tab, tema käskusid peab ja ennast kõigis Sumala

tahtmise alla alandab, kannatlikult jeda aega ära oodates, millal Jumal oma äramõistmata tarkuses omad tõutused täitma saab, selle üle ei olnud wagad karjatsed mitte kahe wahel ja kes Jumala armu nõu üle kahe wahel ei ole, see ei peta ennast tõesti mitte, kui ka nii näitab olewat, et kõik lootus inimlikust seisukohast waadates lõppema peab. Kõige wägewamal Jumalal on abinõusid küllalt olemas, kuida ta oma tahtmise igas asjas läbi wõib wiia, ja olgu ka terve maailma rahwas tema wastu — see ei takista teda mitte.

Ja nõnda lähenes aeg, kus Jumal oma tõutuse täitis ja oma Poja maailma sisse läkitas. Ta armastas inimese sugu, oma käte tööd, kõige selle peale waatamatta, et see temast nii kurjal kombel lahkunud oli, teda teutas, tema käskudest enam midagi ei hoolinud, waid neid oma kurjuse katteks pruukis. Ta armastas maailma sellepärast, et seal weel õigeid inimesi oli, keda tema ei tahtnud omas pühas wihas hukata, ta tahtis õigeid peasta patuste kiustuste eest, aga ta tahtis ka ühtlasi kõik inimese sugu kuradi wõimusest, patu needmisest ja igawesest hukatusest peasta. Selleks oli meest tarwis, kes Jumala käsud täiesti pidi täitma. Seda aga ei oleks mitte leidnud, kes Jumala pühad käsud täitnud oleks ja nüid läkitab ta oma Poja maailma sisse, et ta kõik patuse elu astmed peaks läbi elama.

Inglid kuulutawad karjastele: Teile on sündinud Õnnistegija, kes on Issand Kristus! Jah, see õnnistus peab kõige rahwale saama, kõige maa-

ilma rahwale, ka nendele, kes istuwad pimeduses ja surma warju orgus, peab Jesuse nime sees õnnistust antama, neid peab saama walguse juurde wiidud ja ta peab neile paistma kustumata kiirtega.

Tõsises õnnes, selle suure Jumala armu eest, peame ühes taewa ingli sõjawäe hulgaga ka täna hüidma: Auu olgu Jumalale kõrges ja maa peal rahu, inimestest hea meel! Jah, auu olgu Jumalale kõrges, et ta on oma tõutust nii truutwiste pidanud ja ära peastja läkitanud. Auu olgu Jumalale kõrges, et ta on tulnud oma rahwast kats'ma ja temale Õnnistegija ühes toonud, kes Jumala äraneedmise inimese sugu pealt ära peab wõtma. Auu olgu Jumalale kõrges, et tema meid waesid patused mitte ära põlanud ei ole, waid armastusega meie peale alla maha waatab. Auu olgu Jumalale kõrges, et ta on walgust näit'nud rahwale, kes istuwad sügawas pimeduses ja kõndiswad surma-warju orgus. Auu olgu Jumalale kõrges, et ta oma sulaseid kõige maailmale läkitab meelesparandamise jutlust kuulutama, pattude andeks andmiseks, eluks ja õnnistuseks jah — Auu olgu Jumalale kõrges!

Ja rahu maapeal! Nõnda laulsiwad inglid Jõulu öösel, kui Betlemma lagedat suur walgus täitis Jumala auu ilmunise korral. Rahu olgu maapeal! Jah, rahu tuli seesinane Jesus maapeale tooma; rahu tooma; rahu tahab tema kõigile kaasa tuua, kes teda wastu wõtawad. Rahu Würst on tema, ja kes Jesust wastu wõtab, sell on rahu südames ja elus. Rahu ja lepitust tuli Jesus tooma, et kõik

rahwad kui wennad peaksiwad elama ja Jumala lapsiks saama. Jah, rahu olgu maapeal! Ja ühe wanaaegse ajaloo kirjutaja tähele panemist mööda ei ole Jesuse sündimise ajal kufagil maapeal sõda, ega were ära walamist olnud. Jesus oli ju rahu Würst. Rahu tahab tema! —

Inimestest hea meel — jätkasiwad inglid oma laulu. Jah, olgu inimestest Jumalal hea meel; aga ka oma wabelises läbikäimises olgu hea meel walitsemas. Olgu inimestest hea meel, kui nad hulgana Jesuse juurde ruttawad temalt rahu paludes; külap tema seda anda wõib ja täib; aga kui ta seda andnud on, siis on inimestest hea meel Jumalal.

Kui nüid karjatsed oliwad kõik seda kuulnud, mis ingel neile kuulutanud oli, siis ütlesiwad nemad üksteise wastu: et läki nüid Betlemma ja waatagem seda asja, mis Jumal meile on teada andnud. Ja nemad tuliwad rutusti ja leidsiwad kõik nõnda, kui ingel neile kuulutanud oli. Nemad saiwad rõõmsaks, auustasiwad ja kiitsiwad Jumakat . . .

See on waga ja Jumala kartliku inimese kohus, Jumala tahtmist ja tema kuulutust kõige enne uskuda ja waadata. — Karjatsed jätawad kõik oma waranduse, karja, maha ja lähewad Jesust waatama, ning pealegi rutusti, nagu meie Jumala sõnast loeme.

Kas meie oleme ka rutusti Jesuse juurde läinud, kui meile kuulutati, et on sündinud Snnistegija, kes on Issand Kristus? Kas meie oleme kõik muud mõtted maha jätanud, nagu karjatsed oma karja, ja oleme Jesuse juurde ruttanud waatama seda asja, mis Issand meile on teada andnud? Mis mõtted

pefitawad meie südamete sees? Kas meile wast saia-
leib ja liha waagen, aga ka ölle kapp armsamad
pole, kui see sündinud Jeesus? Ratsugem endid suure
hoolega läbi, sest päewad on pahad . . . Nii aland-
lik ja tasane, kui Jeesus ka on, nii suure wihaga
wõib tema ka Jumalalt nuhtlust meie peale saata,
kui meie südames temast taganeme ja maailma enam
armastame kui teda, kes meie heaks kõik on teinud.

— Kui karjatsed Jeesust ja tema wanemaid näi-
nud olivad, saidwad nemad wäga rõõmsaks ja lau-
tasidwad seda asja laiaili, mis neile sest lapsukesest oli
räägitud. Mis asi küll sundis seda tegema? — Nad
olivad wagad ja kartsidwad Jumalat, armastasidwad
teda üle kõige ja sellepärast saidwad nemad kõige selle-
pärast wäga rõõmsaks; aga nad tahtsidwad ka teis-
tele oma rõõmust osa anda ja sellepärast oli nende
esimene mure, seda asja wälja lautada. Ja kui
nad seda teinud olivad, siis oli nende süda rahul,
nad läksidwad tagasi oma karjade juurde ja auusta-
sidwad ning kiitsidwad Jumalat see eest, mis nemad olid
kuulnud ja näinud, nõnda, kui neile oli ööldud.

Niisugust toimetuse wiisi wõitwad ja tahawad ai-
nult Jumala kartlikud inimesed heaks kiita ja seda
ka teha. Kui meie oma rõõmu kudagi moodi ei ole
oma ligimestega jäganud, siis oleme meie Jumala
kartmatad ja niisama sugused, nagu keisri Augus-
tuse aegsed inimesed, kellel ihu eest muretsemine
ülem asi oli. Ja et meil sellepoolest wilets lugu
on, kes seda tahaks jalata? Waatame seda rahwa
hulka, mis hulgana Jumala kojast kõrtsi poole woo-
lab. Mis nad räägiwad? Kas seda, et Jeesus Kris-

on sündinud! Kas seda, et meil nüüd Omnistegija ja ärapeastja on patust, jurmast ja kurati wäest, et meie nüüd armust õndsaks wõime saada? Oh ei! Häid pühastid! Kuda käsi käib? Kuda Jõulud lähewad j. n. e. See on kõik paremast poolest; aga mis weel räägitakse ja üksteise käest küsitakse, seda ei tahaks ma mitte kirjutada. Kuulaku igauks ise ja siis otsustagu rahwa hulga Jumala kartuse üle. Ühes aga otsigu ta ka õiget teed ja nõudku Jumala meelepärast elada ja pidada. Waata kurbdufega selle paha nähtuse peale ja — mine ning tee paremine. Ürgem saagem nende sarnatseks, kes sedagi ei julge wälja ütelda, et meil nüüd: „Jesuse sündimise pühad on.“ Jõulud on meil! Nimi „Jesús“ on wacwalt kuulda. Tema on wiimane oja. Gfimine on wiimane!

Aga meie, mu armsad, meie tahame tõeste Jesuse sündimise pühi katsuda pühitseda. Seda wõime ilma suurema waewata! Ei ole selleks mingit iseäranis suur ohwrit tarwis tuua. Jesús ei nõua meilt midagi kunstlikku, keerulist ja arusaamata asja. Ta on Rahtu Jumal, Igawene Isa, Smelik, Nõuandja, Immanuel! Ei tema taha seda, et meie oma palge näutumaks peame tegema, ei tema taha, et meie peame oma ihu paastumisega waewama, ei tal pole see meele järele, kui meie ühest palwemajast teise jooksme tühja südamega terve pühade aja, ei ta taha, et meie peame homikust õhtuni koos istuma ja pikad palwed lugema. — Ei. See pole tema meelepärast mitte. Tema põlgab kõik niisugust wariseerlikku olekut, ja see on tema eest läila, aga ka tõsine ristiinimene waatab niisuguse peale põlastawalt.

Kui inimene Jumala kartlik ja õige on, kas ta siis muud ei tohi mõelda, rääkida ega teha, kui ainult seda, et ta päewa läbi omas kambri Jumalat palub? Ei, see pole mitte õige. Lugegem Matteuse ewangeliumi 6. peatükki läbi, siis saame aru, mis Jeesus niisugustest salalikkudest arwab.

See on õige Jumalakartus, kui meie tasased, andeksandjad, leplikud oleme oma ligemise wastu, et meie nende eest hoolt kanname, kes wiletsuse, wae- suse, häda sisse on sattunud. Et meie oma kuru lahti teeme, hea asja edenemiseks, Jumalat palume Jumala palumise ajal, omad asjad ajame asjaja- mise ajal. Meie töö ja toimetus olgu Jumala meelepäraline. Sarnane töö on iseenesest Jumala teenistus, sest Jumala käsu täitmine on kõik tema teenistus. Ei meid keelata naabri juurde minemast, temaga jutustamast; aga kõik sündigu wiisi pärast ja igal tarwilisel korral tunnistagem Jeesuse nime julgeste üles, ilma kartuseta, häbenemata, aga ärgem tükkigem sellega kellegi peale, ega saagem seega koor- maks oma ligemisele. See sündinud Jeesus teab ju seda, et meie maailmas elame, et meie peame oma tööd tegema ja waewa nägema, et igaüks peab palehigi sees oma leiba sööma ja et ka Jumala kartmatade inimestega peab Jumalakartlik läbikäima, et ta võiks omad asjad ajada. Sel juhtumisel paisku meie tõsidus ja Jumala meelepäraline elu, igale ühele filma. Rõne olgu jah, jah, ning ei mitte, ei mitte. Mis üle selle, see on kurjast ja kaalduw pettuse poole, mis Jumala meelepärast ei ole. Seega külwame meie ka patu küttes siplewa

ligimese südamesse head seemet, kui ta meie tõsidust ja wagadust, truudust kõnes ja teus näeb. Ta küsib tahtmatalt: kust on temal see mõislik ja tasane wiis sõnades ja teus? Aga Jumala waim, kes parajat aega igaihe juures ootab, et teda patust äratada — külap see temale juba ütleb, mis ta peab tegema. Kui meie aga jookseme Jumala kartmatate juurde suure häälega Jesust kuulutama, kui meie mahti ei anna, temale sõnagi muust lausuda, siis wihastab tema saadana kihutusel, ja meie saame temale hukatuseks, aga kui pea ei wõi ta see tulla, et meie Jumala nime kurjasti pruugime. Kõik sündigu omal ajal ja kohal, wiisipäraft, tasaselt, armastusega. See Jumala sõna laiale lautamise wiis on kõige õigem ja saadab wististe eesmärgile. Arm jõuab sagedasti enam kui hirm.

Ja nii siis, mu armsad, pühitsegem neid Jõulu pühi targasti. Olgem rõõmsad rõõmsatega ja kurwadele katsugem troosti muretseda jõudu mööda. See on Jumala meelepäraline töö. Käigem tema pühaskojas igapäew teda kiitmas ja tänamas, et ta meid nii wäga on armastanud ja meile oma ainusündinud Poja on läkitanud, et üksigi, kes tema sisse usub, ei pea hukka saama, waid et igawene elu temal peab olema.

Palugem Jesust, et tema meile kõigile õiget Jõulu rõõmu südamete sisse tahaks saata ja meid õpetada, kuidas meie õiete wõime tema sündimise pühi pühitseda. Küsigem mõttes tema käest ja ta lasseb südametunnistuse heale meile seda tõesti õelda. Aga siis tehkem ta selle õpetuse järele truuiwi südamega. Külap tema

ligi on ja aitab, et meie ta õpetuse järele teha
wõime, tahame, jõuame. Amen.

P a l w e.

Armas Jeesus, kes Sa wäetima lapsena Betlemma
lautas ilmale sündisid, kuule meie palwet ja tule
ise meie juurde wõeraks, ning too meile õiget Jõulu
rõõmu kingituseks kaasa. Õpeta meid õiete, neid
Sinu sündimise mälestuseks pühitsetawaid pühasid pi-
dama, siis saad Sina armastusega meite peale maha
waatama, ja mina, ning minu pere, kõik meie ta-
hame Sind teenida oma sõnadega ja tegudega, kuid
Sa õpeta meid ise ja aita, sest ilma Sinuta oh
Jeesus, ei wõi meie ühtegi teha. Amen.

Jsa meie, kes Sa oled taewas j. n. t. f.

Wiisil: Oh Jsa taewa riigi sees.

Nuu andkem taewa isale,
Nuu tema ainu Pojale
Kes sündinud on ilmale,
Doon'd peastmist kõige lihale,
Kes hoigas, ohkas waewa sees
Ja ujus kuusatusse wees.

Meil' Lunastaja sündinud,
Meil' Jeesus peastjaks ilmunud!
End rõõmustagem kõik maailm
Ja õnnes hiilgagu me' film'.

Uuu olgu kõrges Jumalal'
Ja maa peal rahwail rahu teal.

Jõulu esimese püha õhtul.

Wiihil: Oh Jeesus Kristus tule Sa.

Oh kallis Jõulu lapsuke
Sa meie armas Jeesuke,
Sell' õhtu tunnil ole Sa
Mei' juurdes oma armuga.

Mei' laulu ära põlga Sa,
Waid kuule seda armuga;
Mei' süda rõõmust täidetud,
Et oled ilma sündinud.

Uuu olgu Sulle Jeesuke,
Et täna oma sõnaga
Meid toitfid, jootsid rohkesti,
Meid õpetasid heldesti.

Meil' andsid selgest' teada ka,
Misparast tulid ilmal' Sa;
Sest kiites hõiskab meie keel
Ja tänus mõlgub meie meel.

Uga kui aeg täis sai, läkitas Jumal oma Poja,
et ta pidi naesest sündima ja kätse alla saama, et
tema neid, kes kätse all olitwad, pidi äralunastama, et
meie pidime laste õigust saama. Amen. Kal. 4, 4—5.

P a l w e.

Uuu olgu Jumalale kõrges ja maa peal rahu, inimestest hea meel. Jah, armas Jeesus, see suur ja püha inglite laul kõlab meie kõrwas kustumatta kõlaga; ta on nii südant ülendaw, et meie sellest lahkuda ei tahaks. Armas Jeesus, tee meid kõiki wagaks, nagu Sina olid südamest alandlik ja sõnawõttlik. Meie täname Sind, et Sa meid tänasel päewal oled hoidnud ihu ja hinge poolest, et Sa meile nii rohkesti head õpetust oled wälja jäganud ja meid rõõmustanud õige Jõulu rõõmuga. Ära lasse siis seda kallist õpetust meie südamete seest kaduda, waid finnita meid uskuz selle sisse ja aita, et meie mitte üksnes Sinu sõna rõõmustawat healt ei oleks kuulnud, waid et meie kõigest südamest selle järele püüame elada, mis Sa meile kuulutanud oled, et meie täiesti wagad oleksime, nagu meie Issa, kes taewas, täiesti waga on.

Wõta meid sell' Jõulu õõsel oma armu tiitwa alla ja ära lasse unesgi meie waimusilmade eest Sinu kaju kaduda, ja kõrwade eest suure, püha inglite laulu kaja waiwida, waid et meie kõik uinudes Sinu peale mõtleksime, kuda Sina halwas lautas sõime sees puhkasid, sest et Sul lihtegi muud aset ei olnud. Sa olid waene ja wilets meie heaks. Ja waata, meil on maja ja woodid, kus sees meie päewa wäsimusest puhata wõime; ära lasse meid siis tänamatta olla Sinu wastu, waid olgu meie südamete sees tahtmine Sinu wendade ja meie ligimeste eest hoolitseda, kellel ka midagi ei ole.

Armas Jeesus, Sinu hooletš anname meie endid
nüid hinge ja ihuga. Warja meie üle ja keela õn-
netused, hädad ja kurtwastused meie peale tulemast,
kui see Sinu püha tahtmise wastu ei ole. Tahad Sina
meie peale ühtegi wiletsust nüid kallil Jõulu ajal saata,
siis sündigu Sinu, aga mitte meie tahtmine. Amen.

Isa meie, kes Sa oled taewas j. n. t. f.

Wiisil: Oh Jeesus Kristus tule Sa.

Oh Jeesus, wägew kuningas,
Waat' Sinu lapsed palumas;
Sa kuule meie palwe healt
Ja Sinu peale pööra meelt.

Meid öösel hoia, kaitse Sa
Su kalli armu tiiwaga;
Ei siis me' häda sisse saa,
Ei kiusatuse sisse jae.

Weel lārita oh Jeesuse
Me' juurde kaitzjaks inglise;
Siis magame kōik rahuga
Ja ärkame kord rōömuga.

Jõulu teise püha homikul.

E a u l.

Wiisil: Jeesus surma ära wõitja.

Kas sa tahad mures olla
Minu süda, minu meel?
Eks sa wõta tänus tulla

Jesu juurde ikka weel:
Tema sündimise läbi
Wõime katta patu häbi,
Mis meid rõhus, tegi waewa,
Kinni pani mei' eest taewa.

Hõiskame nüüd Jumalale
Kadugu kõik mure, waew.
Tänu andkem Jesusesele,
Kelle armu läbi pääew
Paistab meile jälle selgest'
Ja meil hüiab Jumal taewast:
Teie patud lepitatud
Teie mured lõpetatud.

Jesus wägew walitseja
Kõik saab hästi tegema.
Tema, ülem rahu saatja
Saab teil tueks olema.
Siis, kui tuleb waew ja häda
Ja te' saate walu näha,
Jesus on siis ainus abi.
Teie warjupaik ja tugi.

Ja sõna sai lihaks ja wõttis kui ühes majas
meie seas elada ja meie nägime tema auu, kui Ssast
ainusündinud Poja auu, täis armu ja tött. Ja
tema täiussest oleme meie kõik wõtnud küll armu
armu pärast. Amen. Joan. 1, 14. 16.

Palwe.

Auu ja kiitus olgu Sulle, meie Dnnistegijale,
Jesusse Kristusele, kes Sa lihaks oled saanud ja meie

seas elanud oled, kui ühes majas. Sina olid Jumala töötus, Jumala sõna, aga Sina said lihaks meie heaks, meie hingede õnnistuseks ja teed oma tööd Püha waimu läbi kõige inimese soo juurdes weel tänapäewgi õnnistuserikkalt edasi. Ka täna homikul tahame meie omad südamed ülendada Sinu poole tänu ohwriks see eest, et Sa taewast maha tulid ja kõigis meie sarnatseks said liha poolest. Meie toome Sulle, armas Jeesus, tänu ka see eest, et Sa meid mööda läinud öösel oma armuga oled hoidnud ja meitest kõiki õnnetusi armulikult eemale hoidnud, nii hästi hinge kui ihu poolest. Wõta siis ka täna sel päewal meid kõiki oma hoolde, ja saada meid tänagi oma püha kotta Sinu sõna kuulma. Ja kui meie oma kodu jääme, ära lasse meid siis tuimalt, hooletumalt ega liha rõõmus seda kallist päewa mööda saata, waid anna ka siin meile oma elu leiba, et süda tarwilikult toidetud saaks niisama kui ihu.

Juhata meie mõtted, sõnad ja teud Sinu peale oh Jeesus, et meie midagi muud ette ei wõta ega tee, kui üksnes seda, mis Sinu meelepärast on ja mille läbi Sinu püha nimi meie juurdes auustatud ja kõrgeks tõstetud saab. Lase ka täna päew meie kõrwus suur Jõulu laulu kaja heliseda, et ka meie omad nõbrad healed sellesse ühendaksime ja laulaksime: Auu olgu Jumalale kõrge, rahu maa peal ja inimestest hea meel. Siis saawad meil õiged Jõulud olema ja meie pühitseme Sinu sündimise mälestust õndsja rõõmuga üksteise wastu hüides: Urge kartke! waata, meile on sündinud Õnnistegija,

kes on Issand Kristus ja kelle nimi on Immanuel,
Smelik, Nõuandja, Wägew Sumal, Igawene Isa,
Rahu Würst.

Uga Sina, armas Jesus, läkita meile kõik seda
jüdamete sisse, mida meie palunud oleme ja tee meid
kõlbuliseks Sinu sõime juurde rutata ja Sulle oma
anded tuua sellest, mida Sa meile juba andnud oled.
Sinu nimel algame meie seda kallist päewa ja Sinu
nimel tahame meie teda ka läbi elada, kuid Sa ise
kinnita meid selles heas ette wõttes ja ära lase meid
halwa tee peale sattuda, mis meid Sinust lahutab
ja hukatuse kuristiku poole wiib, kuhu sisse saatan
meid awatleda tahab selleks, et enam mitte wälja
lasta. Hoiame meid selle tageda eest, oh Wägew Su-
mal, Rahu Würst, Snnistegija ja Jesus Kristus.
Amen.

Isa meie, kes Sa oled taewas j. n. t. s.

Wiisil: Jesus surma ära wõitja.

„Rahuga nüüd wõta minna,
Minu Isa kotta sa.
Küll ma tahan ise tulla
Ühes senna sinuga.
Ma find palwes õpetada —
Sinu kahtlust lõpetada
Tahan,“ — ütleb Jesuse
Kallis Sõulu lapsuse.

Olgem rõõmsad wanad, noored
Laulgem kiitust Jesule.

Hõisake kõik wäiksed, suured,
Abi ilmun'd kõigile.
Jesús sündinud on ilma,
Wõtab meid kõik armu hõlma.
Iga päew meid hoiab, kaitseb
Ja me' süda rõõmu maitseb.

Sõulu teisel pühapäewal.

~~~~~

P a u l.

Wiisil: Eks Sa heida karjane.

Siion, Siion rõõmusta!
Sinul' kuningas on sündin'd.
Suures rõõmus laula ja
Jesús liha fiske tulnud.
Ta sind peastab patu feest
Kra hullamise eest.

Siion, Siion rõõmusta:
Jesús taewast maha tulnud.
Tema tahab lõpeta'
Patu wõimu, mis on olnud
Kistirahwa hulladel',
Waewaks Iha sulastel'.

Siion, Siion rõõmusta,
Lõtta kiites Jesu sõimel'

Nüid ja wõta hõisata,
Sest wõim otsas kurjal-waimul;
Ta peab taganema tõest
Rahu Würsti wõimu eest.

Siion, Siion rõõmusta,
Kutta oma Isa kotta,
Seal ta annab armuga
Andeks, kõik su wanat pattu;
Teeb sind wabaks nuhtlusest,
Peastab ära surma seest.

Siion, Siion rõõmusta,
Kui Sa kuuled seda laulu,
Mis kord oli lõpmata
Karjastele õõsel kuulda:
Auu nüid olgu Jumalal,
Rahu maa peal rahwastel.

Aga kui Jumala, meie Snnistegija heldus ja armastus inimeste wastu ilmus, siis on tema meid õndsaks teinud, ei mitte õiguse tegudest, mis meie olime teinud, waid oma halastuse pärast, uuesündimise pesemise ja Püha Waimu uuendamise läbi, keda tema on väljawalanud meie peale rohkesti Jesuse Kristuse meie Snnistegija läbi, et meie tema armu läbi õigeks tehtud, igawese elu pärijaks pidime saama lootuse järele; see on ustaw sõna. Ja mina tahan, et Sa neid sinatseid asju hästi tinnitad, et need, kes on Jumalat uskunud, hoolt kandwad hea tegude sees elada; see on hea ja saadab inimesele kasu. Amen.

Titus. 3, 4—8.

K õ n e.

Sumala heldus ja armastus inimeste vastu on ilmunud, kõige selle peale vaatamata, et wiimased kõige mõistamatamal kombel Sumalat ja tema prohwetisi põlgasiwad, teutasiwad, kiwidega wiskasiwad ja tapsiwad. Jesus, maailma Õnnistegija on sündinud ja lihaks saanud, ei mitte sellepärast, et Sumal meile tahtis tasumist anda meie heade tegude eest, waid oma halastuse pärast, mis temal kõigi vastu on. — Tialgi ei jõua üksigi inimene Sumala armu ja pattude andeksandmist ära teenida, waid, kui tema tahab seda saada, siis — saab tema seda Jesusse Kristuse läbi selgest armust. Et meie nüüd selle sündinud Jesusse läbi pattude andeksandmist, elu ja õndsust Sumala juures saame ilma, et meie seda ärateenida suudaksime, kuda peame meie siis elama? Meie wõime ju järglikult julgesti pattu tehes Sumala armu peale loota ja kõige wiimaks siisgi õndsaks saada! Ei, see on wale mõte, mida kawal saatan iseäranis nüüd, Jesusse sündimise pühade, Jõulu ajal, meie südamate sisse püüab asetada. Ta püüab meile omal tuttawal, magusal ja meelitawal wiisil selgeks teha, et nüüd julgesti pattu teha wõib: „Jesus on sündinud Betlemmas, inglid laulsiwad taewa all auu olgu Sumalale kõrges, rahu maa peal, inimestest hea meel! ingel kuulutas karjastele: ärge kartke, teile on sündinud Õnnistegija, kes kõik maailma patud ära kannab ja teile kõigile taewariigi Jõulu kingiks toonud on armu pärast, ja nüüd pole teil tarwis kätt ega jalga eneste hinge õnnis-

tuleks liigutada: Jeesus on kõik maksnud! Jumala
wiha on lepitatud, pattu võib teha — julgesti,
kõlapi see sündinud Jeesus armu annab, ja pealegi
teate teie Jumala sõnast, et oma töö ja head teud
midagi ei maksa." See on kawala saatana meeli-
tus; aga ta oskab ka weel muud moodi inimest petta
ja ilma süüta näol tuleb ja teeb ta oma kurja
nõuu tõeks. Eks meiegi arwa: Jeesus on sündinud,
et tema nime sees kõik rahwa sugud maa peal pea-
wad õnnistatud saada; ise oma teenistus suuremata
hinge päästmiseks ei mõju, Jeesus peab aitama.
Pattu ma teen ometegi, kas meelega, kas kogemata
— mis ma ennast waewan? Kui patt suureks saab,
siis läheb Jumala arm Jeesuse Kristuse eestkostmise
läbi weel suuremaks. Seepärast, tehkem pattu, et
Jumala arm suureks saaks meie juures.

Minu armsad, ärgem eksigem mitte, tõesti, Ju-
mal ei anna ennast pilgata! Kui Jeesus oleks
tulnud maailma siise selleks otstarbeks, et Jumala
kõrkuju tühjaks teha, prohwetite kuulutusi ei miski
panema, siis, jah siis wast oleks teine asi, aga nüüd
on Jeesus sündinud ja ilma sees ainult selleks ots-
tarbeks elanud, et Jumala käsud ja prohwetite kuu-
lutused täidetud saaksiwad, et prohwetite kuulutused
Jumala enese sõnaks saaksiwad peetud ja et inimes-
tel iga kahtlus Jumala sõna tõsiduse üle lõpulistult
peaks kaduma. — Aga Jumal ei ole mitte luba
andnud pattu teha, tema käsud on suurema jõu siise
tõusnud, kui nad Siinai mäe pealt andmise korral
oliwad.

Juba wanal ajal kaebasiwad prohwetid awalikult:

Ei ole, kes õige on, ei ühte ainustki. Ep ole seda, kes mõistab; pole seda, kes Jumalat otsib. Nemas on kõik kõrwale läinud, nemad on ühtlasi kõlwatumaks saanud, ei ole seda, kes head teeb, ei ole ühte ainustki. Nende kurf on üks lahti tehtud haud; oma feeltega rääkitvad nemad kawalust; wihasemate madude kihwt on nende huulte peal. Nende suu on täis sajatamist ja kibedaid sõnu. Nende jalad on nõbedad werd ära walama. Ahastamine ja waeuamine on nende teede peal. Ja rahu teed ep ole nemad tunnud. Ei ole Jumala kartust nende filmade ees. — Nõnda kaebawad prohwetid ja seda õigusega. Aga kui sel ajal niisugune järg maa peal oli, mis peame meie siis nüüd ütlemas?! Jumala kartust ja wagadust on ju olemas, kes tahaks seda salata, aga iga kord kui sellest juttu on, siis tahaks nagu loomuse sunnil ka midagi lubjatud haudadest ja pesemata sõögiriistadest kõnesse kiskuda. —

Ja miks seda ei peaks tehtama, kui niisugused asjad siin ja seal nähtawale tulewad, kui lubi pudeneb ja kui lähemalt pesematta waagna peale waatame. „Nad kõik on ühtlasi kõlwatumaks saanud — haigema läinud,“ kaebab prohwet. Mis meie ütlemes?

Tõsine rõõm peab meie südamed täitma, kui kuuleme, et Jumala Püha Boeg on sündinud ja lihaks saanud, meie wennaks saanud ja meie järglikult Jumala laste õigused oleme omandanud. Eks see ole suur Jumala arm? Tõesti on ta see. Jeesus, Jumala Boeg, ise tõsine Jumal ja tõsine inimene, sai ka Jumala käsu alla, täitis ainult ja üksi

Kõik käsud täiesti. Aga kas ta ütles, et nüüd enam waja pole käsusi täita, sest et nad täidetud olewat! Ei, Jesuse sündimine piirab meid uuesti jälle käsu wõrguga ümber. Jesuse sündimise läbi hüiab Jumal uuesti meie wastu: Sina pead ja sina ei pea! Aga ka see, kes käsu alla sai, Jesus, kinnitab Jumala käskude tõsidust järele jätmata. See sündinud Jesus hüiab meie wastu: teie peate pühad olema, nõnda kui teie Isa kes taewas on, püha on; ta hüiab meie wastu: ei ma pole tulnud käsku ja prohwetid kautama, waid olen tulnud teile ütleva, et neid täita tuleb weel enam suurema hoolega, kui ualgi enne; ta ütleb seda, et iga suu peab saama kinnisulutus ja et kõik maailm peab Jumala ees süüdlane olema. Jesus ei tulnud mitte käsu järele maailma sisse waid armastuse pärast, aga sellepärast wõib Jumala arm ka ainult armu pärast igale ühele osaks saada, kui ta Jumala käsud täidab. Käsuist ei saa ühtegi õigeks mõistetud — kui meie ka kõik käsud wõiksime täita (see on muidugi wõimata) siis ei ole meil ka mingit õigust armu peale, waid meie peame endid kõlwatumateks sulasteks tunnistama, kes ainult seda on teinud mis kohus teha oli. — Apostel Paulus ütles kõige selle kohta wäga õieti: Sest kõik on pattu teinud ja Jumala auust ilma. Ja neid mõistetakse tema armust õigeks ilma, äralunastamise läbi, mis Kristuse Jesuse sees on. Keda Jumal on enne seadnud lepitamise kaudu usu läbi tema weres, oma õiguse ülesnäitamiseks, et tema neid pattusid, mis enne olid sündinud ja mis Jumal sallis, ei arwanud süüks.

Jah, mu armsad, Jeesus tuli maailma sisse, et meile kõik seda kuulutada, et meie head wilja kannaks, et meie püüaksime Jumala käsku täita kõige hingest ja wäest ja et meie peaksite palwes Jeesuse juurde minema, temalt jõudu Jumala käskude täitmiseks paluma. Et tema meile seda kõik andma saab, selle üle ärgu olgu üksigi hing kahewahel. Aga meie ei pea mitte mõistmatad olema, waid peame tänuga seda suurt armu wastu wõtma ja omalt poolt tegema, mis iial wõimalik, et Jumala wiha ära pöördada Jeesuse armu läbi. Tehkem head, siis ei saa meid kurjus kätte. Head teud on meie armastuse wili selle Jõulu lapsukesele, Jeesuse wastu. Ärgu olgu meie armastus wiljata s. o. heade tegudega, et meie wastu ei võltsa: „mis fina ka muidu maad raiskad; ja elad, kaswad, kannad ilusaid lehta, aga wilja ei ole sinu peal mitte näha, et ma wõiksin wõtta ja süia, kui mull nälg on. Raiuge teda maha ja wisake tule kätte ärarahwitamiseks.“ Ärgu meiteft seda sündku. Ärgu saagu meile niisugune saatus osaks. Ei ole ju tuhandeid tarwis, et armastuses wilja kanda s. o. head teha, ka siis wõib head teha kui midagi ei ole. Kui armastus meid ajab hea tegudele Jeesuse wähemate wendade wastu, siis on meie antud tükike leiba ehk kopik raha näljatsese niisama palju, ehk enam wäärt Jumala ees, kui rikka tuhat rubla, kes oma andega suurusteleb. Temal on oma pall käes ja ta teeb weel pealegi pattu Jumala wastu, uhkust eneses wõimsalt kaswada laskes. Need ei tee mitte Jõulu lapsele meelehead, need ei ole ka Jumala meelepärast.

Kallid Jõulu pühad on käes, ihu ja hing saavad mõlemad oma osa. Ihu puhkab töö waewast, hing ootusest, et Jumala heldus ometi kord jälle uuesti ilmsiks saaks. Ja Jumal trööstib meid aeg ajalt uuesti, kutsub meid uuesti oma Püha Waimu läbi Jesuse juurde, aga Jesuse läbi ka enese juurde. Jumala helduse läbi kuulutatakse meile, patustele inimestele aeg ajalt suuremaid sündmusi Jesuse elust et need meid patu unest ärataks ja sunniks enese ümber vaatama, aru saama, kus meie oleme ja mis tarwis elame meie maailmas . . . Ja kui meid niisuguse sündmuse kuulutus Jesuse elust, ükskõik misuguses seisukordas, tabab, meie peame tunnistama, et see, kellest kuulutatakse, kõik maapealse eluastmed on läbi elanud. Jesus algas oma lunastamise tööd imelikul kombel neitsist sündimise läbi ja kus kohas? Kõige halwemas kohas — looma lautas! Kui meiteft nüüd keegi nii waene ja wilets oleks olewat, et tema ka looma lautas peaks sündinud olema, kui ta ka seal peaks elama, siis on ka meil seal troosti küll. Kõik on Jesus, Jumala Poeg, Imelik, Nõuandja, wägew Jumal, igawene Issa, Rahu würst, Immanuel läbi elanud ja kui tema, see taewane kuningas meie eluasemed on pühitsenud, siis ei ole ükski seisukord nii halw, nii wilets, et meie temas elades Jesuse armu osaliseks ei wõiks saada. — Igale poole, igasse seisukorda tuleb see sündinud Jesus ilma wahet pidamata, ilma sugu ja seisuse peale vaatamata. — Ta tuleb, aga ei tule mitte tühja käega, et pealt nähes ihu filmale küll wilets, waene ja wäetife on. Tema kaasas käiwad usk,

lootus, armastus; rahu, rõõm ja õnn ja nendest jägab tema rohkestest andeid wälja, ka kõige suurema patusele, kes enese meelt walmis on parandama, kes Jesuse truu õpetuse järel oma elu püüab seada, teda kõigest hingest, meelest ja wäest armastada, tema käsud pidada ja ligimisele sedasama soowida, mis ise omale. Niisuguste mõtetega nüüd Jõulu pühade ajal päitwi mööda saata, on õige ja Jumala meelepäraline. Niisuguste mõtetega Jesuse sõimele Petlemma lautas waimus läheneda olgu igaihe ülem püüdmine ja mure. Külap meile teenäitaja täht ilmub ja meie ei effi mitte ära. Väbi paljude wae- wade ja murede, hädade ja kiusatuste sammume meie suure julgusega oma eesmärgi poole, nagu targad homiku maalt ja ka meie leiame Jesust. Siis saab meie süda õige Jõulu rõõmuga täidetud ja meie kuuleme ka tänagi inglite laulu: „Auu olgu Jumalale kõrges ja maa peal rahu, inimestest hea meel!“ Siis tahame ka meie auu anda sellele ühele ja suurele elawale Jumalale kes taewas on, siis tahame meie neile auu anda, kelledele auu tuleb anda. Siis on rahu maa peal; meie peame oma ligimestega rahu, oleme andeksandjad, armulised, pikameelelised ja hel- ded nende wastu, kes meiega ülekõhtused on — ja meie saame selle sündinud Jesuse tõutuste järele Ju- malat nägema. Jah tema rahu saab meile Jõulu pühadel osaks ja meil kõikidel on üksteisest hea meel. Inglite püha laulu sõnad: „inimestest hea meel,“ saawad suurel wiisil tõeks. Siis ei saa mitte üksi meie juures Jumala nimi anustatud, mitte meie juures üksi rahu olema, mitte meie perekondas, sugu-

laste, sõprade ja tuttawate wahel hea meel walitsema, waid see kõik laguneb üle terve maailma laiali.

Kui meie ka truuwiste kaasa aitame, niihästi oma palwetega, kui tegelikult annetega, siis saawad õige pea ka need waesed suurt walgust näha, kes pimeduses istuwad ja surmatwarju orgus kõnniwad. See on selle lapsukesese Jeesuse tahtmine, et meie jõudu mööda peame aitama tema nime üle maailma laiali lautada, on tema tahtmine, et püha Jõulu laul: „auu olgu Jumalale kõrges ja maa peal rahu, inimestest hea meel“ — saaks ühel ajal terwes maailmas lauldud, ja et kõik rahwa sugud selle nime ette omad põlwed peawad nikutama pühäs rõõmus Jeesuse sündimise pärast, et kõik tema armu läbi õigeks tehtud, igawese elu pärijaks peawad saama lootuse järele, mis kõikide südamed rohkesti saab täitma.

— Jah, see on ustaw sõna ja kõige wastu wõtmise wäärt, et Jeesus Kristus on maailma sisse tulnud patuseid õndsaks tegema, kelle seast wast meie kõige suuremad oleme. Oma ligimiste peale selles asjas ärgu waadaku keegi. Parandatagu iseennast kõige enne, siis õpetatagu ligimest ja noomigu teda. Niikaua kui meie Jõulu lapsukest kõigest südamest oma majasse palunud pole, on pall meie filmas ja meie ei wõi mitte pinda oma wenna filmas näha, nii kaua oleme meie pimedad, kes pimedale teed juhutada ei wõi ja wiimaks, kui meie seda ka harjunud kombe järele, selle maailma tarkuse mõjul ja juhatusel teha wõimegi, on meie töö kasuta. Sõna, mis südamest ei tule, on pettus, aga pettuse tagajärjed on igale ühele teada. — See on esiteks Jumala ja tema

Püha Poja, maailma Õnnistegija nime kurjasti
 pruukimine, ilmaasjata sühuvõtmine, leitva teenis-
 tuse pärast ja sellel tööl ei ole õnnistust ülevalt.
 Bagad peame meie olema, nagu meie Issa waga on,
 kes taewas on, külap tema meile siis armu annab,
 oma suure armastuse pärast mis temal kõigi in-
 meste wastu on, nagu seda nüüd Jõulu ajal selgesti
 meile kuulutatase, küll kodu, küll kirikus.

Uga Sina, armas Jeesus, kes Sa ühegi inimese
 palwet ei põlga, kuule ka meid ja wasta meile, kui
 hüiame. Lase inglite laulu tõsidus ka meie juures
 suureks saada. Uga: Uuu olgu Jumalale kõrges ja
 rahu maa peal, inimestest hea meel. Amen.

P a l w e .

Üks roosike on tõusnud
 Küll õrna juure seest,
 Kui wanemad on laulnud
 Ta tuli Jesse soost;
 Tõi meile lillekest,
 Rest talwel, külmal ajal,
 Rest pimeduses öösel,
 Nii kallist kaunistest.

Armas Jeesus, Sa püha Jõulu lapsuke! Ma
 tõstan omad filmad Betlemma poole, et Sind näha
 ja Sinust õiget Jõulu rõõmu tunda, et meie südamed
 saakswad lõpulikult puhastatud ja Sinu eluasemeks

walmistatud. Waata, Sa ei põlganud halwa looma
sõime enese puhke paigaks wõttes, aga, ehk meie küll
oma südameid looma sõimest, paremaks pidada ei wõi,
palume meie siiski meie juurde tulla ja meies aset
wõtta. Meie usume, et see suur Jõulu walgus ka
meie südamed kõigest roojusest puhastada wõib, et
see suur Jõulu laul, mis inglid laulsiwad, ka meie
südamed ülendab nii, et meie rõõmuga wõime hüida:
auu olgu Jumalale kõrges ja maa peal rahu, ini-
mestest hea meel. Amen.

Issa meie, kes Sa oled taewas j. n. t. j.

Wiisil: Eks Sa heida karjane.

Sind, oh Jeesus, tahan ma
Surmani küll armastada!
Oh kui suur Su armu töö,
Sa mind wõtuud lunastada
Dma Issa needmisest,
Patu; surma wõimusest.

Kiitust, kiitust laulan Sull'
Issand Jumal kõrges taewas,
Et Sa läkitanud mull'
Abimeest, kes aitab waewas,
Kes mu higi kuitatab
Kes mind aitab juhatab.

Wiimaks, kui mind kutsud Sa
Siit maailmast kohtu ette;
Mita siis, et wõiksin ma

Hinge anda Sinu kätte,
Siis ei karda kohut ma
Jesús on ju minuga.

Jõulu teise püha õhtul.

P a u l.

Wiisil: Jesús, tule minule.

Lõpnud on see päewake
Jää mu juurde Jesufe,
Ole minu kaitseja,
Siis ma magan rahuga.

Kui ma olen kurja tein'd
Dige tee pealt kõrwa läin'd,
Anna andeks, kannata
Armas Jesús, minuga.

Seda kallist sõna Sa,
Mis mull' lastsid kuuluta,
Las' mu hinges kosuda,
Wilja kanda, kaswada.

Armas Jõulu lapsufe,
Minu kallid Jesufe
Kuule, kui ma palun Sind:
Ära jäta maha mind.

Sina ainus lootus mul,
Sest nüid annan ennast Sull'
Wõta mind ja omaks tee
Wii mind läbi häda wee.

„Aga see on Jsa tahtmine, kes mind on läkitanud, et mina ühtegi ei kauta sest, mis tema minule on annud, waid et ma seda wiimsel päewal üles äratan. Aga see on selle tahtmine, kes mind on läkitanud, et igawene elu peab olema igal ühel, kes Poega näeb ja tema fisse usub ja mina tahan teda ülesäratada wiimsel päewal. Amen.

Joan. 6, 39. 40.

P a l w e.

Wäfind olen, hingada
Tahan ma, sest uinun ka.
Helde Jsa, hoia Sa
Mind nüid oma armuga.

Päewatwalgus on lõpnud ja pimedus katab maad, aga armas Jeesus, ära lase minu südant pimeduse sees wiibida. Ole Sina minu südame twalgus ja päike, minu rõõmustus ja minu oja, nagu taewa Jsa mind Sinule andnud on, Sinu enese sõna järele. Hoia fiis mind enese omaks ja wennaks Sa armas Jõulu laps; ära lase mind ilmasgi Sinust maha jääda, waid hoia mind Sinule ja Sinu Jsale alal, kes taewas on.

Wina kiidan ja tänan Sind, et mulle täna oma

õndsaks tegetwa õpetuse läbi tõsist Jõulu rõõmu oled südamesse walanud ja mu Jõulud rõõmsaks muutnud. Ka ihu poolest ei ole Sa mind mitte unustanud, waid oled mulle ihu terwist kinkinud, et ma täie mõistusega Sind teenida olen wõinud.

Ara unusta mind ka eestulewal ööl, waid järe minu juurde, nagu Sina seda alati oled teinud. Wõta mind hinge ja ihuga ühtlasi oma hoolde, saada õnnetused ja hädad minuist kaugele ära, kui see Sinu püha tahtmisega ühte sünnib. Aga kui Sa mulle karistust saata tahad, mida mina küll ära teeninud olen, siis las mind seda nurisemata kanda, teades, et Sina kõik seda, oh Issand, saatnud oled ja et see minule kasuks tuleb.

Wõta ka minu ülemad, wanemad, sõbrad ja sugulased nõndasama oma wägewa warju alla ja toimetä nendega oma püha tahtmise järele, aga saatnale ära anna ühtegi osa.

Ka neid, kes minu waenlased on, kes mulle kõik-sugu paha ja kurja soowiwad, wõta õige tee peale juhataada; tee nende pimedad filmad Jõulu walgusega lahti ja lasse nende kõrwu inglite püha Jõulu laul kõlada, et nad ehmataksiwad, oma pahad tahtmised täitmata jätaksiwad ja Sinu sõime juurde ruttaksiwad paludes, et Sa nende pattu neile andeks annaksid; aga kuule siis ka neid ja anna neile andeks.

Tröösti waesid lapsi ja leski naisi, kellel tuge ega troosti ei ole; kuiwata kurwade ja õnnetumate filmist pisarad, anna haigetele terwist ja jõudu, neid kes hädas, õnnetuses ja walus Sinu poole käed firu-

tawad, — tröösti ja läkita abi, et ükski Sinu armu üle kahewahetele ei jääks, waid Sinu nime kiidaks, kes Sa ahastuse päetwal igaihe ligi oled lubanud olla.

Meile, kes pimeduses istuwad, saada oma sõna elustawat walgust rohkesti, et nad näeksiwad Sinu juurde tulla hulgana rutates ja oma hinge peastes.

Peasta Iisraeli rahwast were süüsi, mis nad eneste ja oma laste peale tõmbasiwad waga werd walades ja wii neid ka selle Jõulu walguse juure, et nendegi kõrwu kostaks inglite püha kaul: Muu olgu Sumalale kõrges ja rahu maa peal, inimestest hea meel, Hallelujah! Amen.

Isa meie, kes Sa oled taewas j. n. t. s.

Wiisil: Jeesus tule minule.

Sinu nimel Jeesuse
Armas Jõulu lapsuse,
Une woodi heidame
End Su hoolets anname.

Saada meile kaitsejaks
Meie juurde hoidijaks,
Taewa inglid hulgana,
Siis saab saatan hirmuma.

Homme jälle ärata
Meid ja ise õpeta
Sulle tänu tooma ka,
Et meid kõiki hoidsid Sa.

Jõulu kolmandama püha homikul.

L a u l.

Wiisil: Ma tulen taewast ülevalt.

Mu tänu võta vastu Sa,
Oh kallid Jeesus armuga;
Ei muud mull pole anda Sull' —
Sull omal on ju kõigist küll.

Muu olgu, Jeesus, Sinule,
Et rahu saatsid minule
Ja kaitsefid mind kurja eest
Ja hoidfid eemal patu teest.

Sell' päewal, Jeesus, õpeta
Kuis mina pean elama,
Et mina pattu mitte'p teeks
Ja Sinu armust ilma'p jääks.

Su vägi suur, Su arm on suur,
Su võimus suur, oh armu-juur,
Su walgus suur ja lõpmata,
Su heldus ilma otjata.

Laulge Jehowale, kiitke tema nime, kuulutage
rõõmsaste päew päewalt tema õnnistust. Tutustage
paganate seas tema auu, tema imeasju kõige rahwa
seas. Suur auu ja auustus on tema pale ees, tu-
gewus ja ilu on tema pühās paikas. Amen.

Laul 96, 2, 3. 6.

P a l w e .

Sah Issand, Sina oled suur oma olemise ja tegude poolest! Taewas ja maa on täis Sinu auu ja imetegusid, mida üksigi üles arvata ei jõua. Püha ja auukartuse wäärt on Sinu nimi igas paigas. Ja eks see ole Sinu arm, et meie rahu ja hea tertwisega sedita Jõulu pühade wiimast päewa näha oleme saanud. Sa oled meite palwet kuulnud, kui me' heile õhtul Sinu poole hüüdsime ja Sinult abi palusime. Ei meie taha nüüd iialgi Sinu armu pärast kabe wahel olla, waid tahame Sind, oh Issand Jumal, meie taewane Issa, uskuda, Sinu peale loota ja Sind üle kõige asjade karta ja armastada.

Ara jäta siis meid tänagi üksinda elu teed kõndima, waid tule oma kalli sõnaga meie juurde aegajalt katsuma, kas meie alles õige tee peal oleme. Ei meie jõua omast meelest ja wäest ühte tundigi walwades ja paludes teed käära, waid sattume kõrwale ja teeme Sulle kurwastust; aga sellepärast julgeme meie Sind paluda, et Sa meile tugewuseks oleksid ja meid talutaksid sedita teed mööda, mis õige on.

Paistku Jõulu walgus täna meie südamate sisse kustumata kiirtega ja kõlaga suur Jõulu laul meie kõrwu Betlemma lagedalt: Muu olgu Jumalale kõrges ja maa peal rahu, inimestest hea meel.

Olgu meil täna Sinu rahu majas, walitsegu ta meie südamate ja meelte üle, siis saab meie palwe õige palwe olema ja Sina ei jäta meid mitte maha. Amen. Issa meie, kes Sa oled taewas j. n. t. f.

Wiisil: Ma tulen taewast ülewelt.

Etš wiimne Jõulu püha küll
Su kätte jõudnud ole Sull',
Oh inimene, waata ja,
Et wõid t'ad rahus lõpeta.

Kui püiad, Jesus aitab Sind,
Sull' annab abiks, tuets end.
Ja kiusatust kõik lõpetab,
Sind ennast tundma õpetab.

Jah, Jesus ole minuga
Sell' wiimfel Jõulu päewal ka
Mu meelt ja mõtet talitse
Mu tööd ja tegu walitse.

Jõulu pühade kolmandamal päewal.

~~~~~

P a u l.

Wiisil: Jesusest ei jäta ma.

Ära fina unusta,
Kui on Jõulu pühad lõpnud,
Kuidas Jumal armasta'
Kõig' maailma rahwast wõtnud,
Dma Poja läkitan'd
Patust lunastuseks an'd.

Raua kõrwu kõlagu
Ingli laulu ilus kaja
Meie juurdes elagu
Jesu arm, siis saab, mis waja.
Ei me' hinged nälga jää
Ei me' enam pattu tee.

Palugem nüüd südamest
Sellepärast oma Jesust.
Ta ju tulnud taewa seest,
Et meid peasta patu hädast.
Taewast meile atwas ta,
Iha lapsiks tegi ka.

Auu nüüd olgu Jumalal'
Rahu kõige ilma rahwal,
Inimestest hea meel
Kes siin põlgdust näitwad kurjal',
Ja kes oma eluga
Pattu põlg'wad wihaga.

Alguses oli sõna ja sõna oli Jumala juurdes ja sõna oli Jumal. Seesama oli alguses Jumala juurdes. Kõik asjad on tema läbi tehtud, ja ilma temata ep ole ühtegi tehtud, mis tehtud on. Tema sees oli elu ja elu oli inimeste walgus, ja walgus paistis pimeduses ja pimedus ei wõtnud seda wastu. (Üks inimene, Johannes nimi, sai Jumalast läkitatud. Seesinane tuli tunnistuseks, et tema walgusest pidi tunnistama, et kõik tema läbi pidi uskma. Tema ep olnud mitte walgus, waid et tema pidi tunnistama walgusest.) See oli tõsine walgus, kes walgustab kõiki inimesi, kui ta maailma sisse tulnud.

Tema oli maailmas ja maailm on tema läbi tehtud, ja maailm ei tunnud teda mitte. Tema tuli oma sisse ja omaksed ei wõtnud teda mitte vastu; aga nii mitu, kui teda vastu wõtsid, neile andis tema meelewalla, Jumala lapsiks saada, kes tema nime sisse uskwad, kes ep ole werest, ei liha tahtmisest, ega mehe tahtmisest, waid Jumalast sündinud. Ja sõna sai lihaks ja wõttis kui ühes majas meie seas elada ja meie nägime tema auu, kui Issast ainu sündinud Poja auu, täis armu ja tõtt. Amen.

K ö n e.

Maailma algusest saadik on Jeesus Kristus olnud, nagu Jumala sõnast teame. Tema oli enne kõiki aegu ja kõik, mis olemas, on selle nägemata suure wäe läbi, ei ühestki asjast sündinud, mis meid loodusel ümber piirab. Jumal on kolmainus, algusest saadik, Isa, Poeg ja Püha Waim, nad ei ole iialgi lahutatud olnud. Mis otstarbeks Jumal-Poeg maailma sisse tuli, see on meile kõigile teada: Pimedus kattis rahwa tegude-maad ja pillkane pimedus nende mõtete-ilma, kes ennast Jumala rahwa lasteks nimetasiwad. Nendest rahwastest pole muidugi juttugi, kes Jeesuse ajal küll ka maa peal elasiwad, aga Jumalast weel ühtegi ei teadnud, niisama ka Jeesusest Kristusest midagi ei wõinud teada. Enne Jeesuse Kristuse sündimist ilmus prohwetite kuulutuse järele üks hüüdjaja heal, kes Issandale teed pidi walmistama,

kes pimedusega lööbud rahwale pidi teatama, et wal-
gus lähedal on, et kõik peaks endid walguse wastu
wõtmisele walmistama ja seda pimedust wihtama
õppima, kus sees Sumala rahwa lapsed oliwad. —

See oli üks inimene, Joannes nimi, nagu täna-
fest Ewangeliumist lugesime. Ta kuulutas selle õige
tulemist, tema tunnistas awalikult sellest sündinud
Jesusest, aga tema hüidja heal jäi hüidjaks healeks
kõrbes. Mikspärast kõrbes? Ta hüidis pea as-
jata pimeduses norutawa rahwa poole — see ei taht-
nud walgusest midagi teada, see rahwas ei arwa-
nud enesele Jesust tarwis olewat, armastas seda
pimedust, musta ja korratu patu elu enam kui wal-
gust ja seda tööd, mis walgust ei karda. Nad sai-
wad aru, et nemad pahasti on teinud Sumalast ära
taganemisega, häbenesiwad omadest mõtetest, sõnadest
tegudest, kartsiwad, et walgus kõik awalikuks teeb ja
otsisiwad abinõuu, kuida sellest walgusest lahti saada.
Selleks ep olnud ka suurt kunsti tarwis, nad ei
wõtnud teda wastu, nagu apostel kirjutab, ei tun-
nistanud teda Sumala Talleks, Sumala Pojaks, Õn-
nistegijaks. Rahwas ei tunnistanud Jesust selleks,
kes neitsist pidi sündima, sellele nimi Immanuel pidi
pandama, nad ei tunnistanud üksigi Jesust, kes Pet-
lemma lautas sündis — selleks meheks, keda Sumal
prohweti suu läbi Imelikuks, Nõuandjaks, Wägewaks
Sumalaks, Igaweseks Isaks, Rahu Würstiks nimetab.
Rahwas pidas teda puusepa Josepi pojaks Naatsa-
reti linnast, kelle wendi ja õdesid nemad pärast ütle-
siwad tundwat. Nõnda jäi siis ristija Joannese
tunnistus Jesusest tähele panemata suuremast hul-

gast. Hüidja heal jäi hüidjaks healeks kõrbes, kus kuuljaid ei olnud, neid kuuljaid, kes healt oleksivad tõsiselt tähele pannud. Ja kui neid ka oli, siis wähe, nii wähe, et Soannes oma kuulutuse niisuguste sekka arwas, mis tühjas paigas, kõrbes, kuulutataks. Jeesus sündis Betlemmas, Jumal-Boeg tuli maailma sisse lihalikult elama ja, kui temal ka forda ei läinud kõiki inimesi korruga walgustada, mida tema küll tahtis, siiski tõi tema niipalju walgust maailma sisse ja istutas selle idud nii mitme inimese südamesse, et see nüüd üle kõige maailma aega mööda laiali laguneb ja kõigi inimeste filmad awab.

Jumala rahwa, Juuda-Israeli rahwa juurde ilmus Jeesus, aga apostel ühes prowetidega peab õiglaselt kaebama: „Tema tuli oma sisse, ja omaksed ei wõtnud teda mitte wastu.“ Kurwalt kõlab see kaebus! Jeesus sündis ilmale, Jumala Boeg jai liha sisse tasaselt, alandlikult. Ei tal olnud suuruust, uhkust, ilmalikku auu. Jeesuse sündimise juures ei näe ihu film tõesti mitte midagi, mis ihaldamise wääriline peaks olema, ei ole midagi, mis Jumalikult olekust tunnistust annaks. Kas see peaks Jeesus olema, teesama Jeesus, kes kõik maailma patud kandma peab, kes oma rahwast kui karjane peab hoidma? Mis näeb ihu film? Ihu film näeb noort naesterahwast, wanadlast meest, kõwa, tööd teinud kättega, päikesest põletatud palgega, näeb oma ees looma lauta, sõime, kus heinad sees ja sõime sees näeme sündinud lapsukest wiletsais, iluta mähkmeis. Ihu film näeb lapsukest, nagu neid igal pool on — wäetike, nõrk, tasaselt healitsejat lapsukest, keda ema

õrna healega waigistada katsub. Seda näeb ihu film. Olgu siis ka weel see, et üks ingel ilmub karjaste juurde ja kuulutab neile: teile on Snnisgija sündinud, kes on Issand Kristus, ka seda, et peale selle suur hulk inglid taewa all näha on ja nad laulawad: Auu olgu Sumalale kõrges, rahu maa peal, inimestest hea meel. Aga ka see ainus suur ja püha nähtus saab kõige alama rahwa liigile — karjastele nähtawaks. Muud ei paista meile filma ja kahtlus tõuseb südamesse: kas see wäeti lapsuke tõesti see on, kelle õlade peal tema walitsus on, kes oma rahwast peab hoidma kui karjane? Kas see wäeti, sõime sees magaw lapsuke tõesti nii suure auu osaline on, et tema ette kõik rahwa sugud omad põlweid peawad nikitama? Kas see sama ongi Imelik, Nõuandja, Wägew Sumal, Sgawene Isa, Rahu Würst, Immanuel; kas seesama ongi see mees, kes taewaste ja maade üle kuningas on? Kas seesama on see lapsuke, keda Kõigekõrgema Pojaks peab hüütama ja kellele nimi **Jesus** peab pandama; kas seesama on see mees, keda Sumala rahwas aasta tuhanded oodanud on ja kellest prohwetid rääkinud ning ette kuulutanud? — Kuningliku maja asemel — looma laut! Pehme woodi asemel — weise sõime! Patjade asemel — põhud; suurtsugu wanemate asemel — neitsi, kes mehest ühtegi ei teadnud. Auuwahtide asemel waesed karjatsed. Kus on siin maailma ära peastja, Snnistegija, Issand Kristus? Sigusega kurdab prohwet Desaja: Kes usub meie kuulutust ja kellele on Jehowa käsitwars ilmunud? — Karjatsed nägiwad Sumala auu aga — kes karjat-

fete juttu kuulda võtab? nad on ju tähtsuseta inimesed — karjased! Ja Jesaja räägib edasi: „Sest tema on tõusnud kui wõsuke tema rähes, ja kui juur põudsest maast; ei olnud temal nägu ega auustust; küll meie nägime teda, aga temal ep olnud mitte seda nägu, et meie teda pidime ihaldama. Ei teda pandud miksiki ja ta oli kõige halvem meeste seas, üks mees, kes oli walu täis ja kuulus haigusest ja igauks pööras omad filmad tema pealt ära, ei teda pandud miksiki, et meie temast ei hoolinud.“

Agas mis näeb waimu film? Oh seda rõõmu, mis meie waimu filma paistab. Waimu film näeb selles lapsukeses Sumala püha Poega — kõige kõrgema Poega! Waimu film näeb selle neitsist sündinud lapsukesese olewat maailma Snnistegija, patuste lunastaja, näeb selles lapsukeses Imelikku, Kõuandjat, Wägawat Sumalat, Igawest Ija, Rahu Würsti. Waimu film näeb Sumala auu Betlemma lagedat täitwat. Waimu film näeb Sumala inglid hulgana taewa all ja waimu kõrw kuulab kõige pühamat laulu: auu olgu Sumalale kõrges ja rahu maa peal, inimestest hea meel! Waimu film näeb rahwaste südameid kui wee ojasid Betlemma lauda poole woolawat; waimu film näeb kõiki maailma rahwaid põlwitades ühe nime ees seiswat ja see nimi on Jesus, on sellesama lapsukesese nimi, kes Betlemma lautas karenda põhu peal puhkab. Waimu film näeb kõik, süda hüppab rõõmu pärast ja kiidab Sumalat tema lõpmata suure armastuse pärast, mis temal inimeste wastu on, ja see armastus on nii suureks saanud, et tema oma ainusündinud Pojale ei ole

armu annud. waid on teda maailma sisse lätitanud patufid õndsaks tegema. — Jumal ou iseennast saatnud maailma sisse; sest kes Boega näinud on, see on ka Isa näinud — need on üks.

Sellepärast ei ole meil mitte tarwis liha filmaga Jესuse sündimise pühadel tema sündimise loo peale waadata; ihu film ei näe seal tõesti mitte midagi suurepäralist, kõik on waene, madal. Waatagem waimu filmaga Jესuse sündimise peale, siis näeme hoopis teisa asju. Meie näeme ka seda, et kes iial Jესuse omas südames wastu wõtab, neile annab tema meelewalla Jumala lapsiks saada. Usku on tema nime sisse, Jესuse sisse tarwis; aga ka seda annab Jესus. —

Suurem hulk inimestest kipub Jესuse sündimise, Jõulu pühaks ihulikult pidama. Niisugustel ei ole Jესuse sündimisest mitte midagi kasu. Nende ihud saawad küll paremini toidetud ja tööst wabastatud, aga suremata hing peab nälga nägema, jänu kannatama. Hartwa saab temal suutäis toitu, tilgakene wett osaks. Kust tuleb temale jõud Jესuse juure rutata? Waimu film läheb tuhniks, ta ei näe Betlemma lanta, ei näe sõimet, ega seal sees Jესust. Waimu kõrw ei kuule inglite laulu: auu olgu Jumalale kõrges! ja kui ta seda ei kuule, mis asi peaks teda siis sündima Jumalale auu andma? Waimu kõrw ei kuule: rahu olgu maa peal, inimestest hea meel! Mis peab siis inimest sündima maa peal rahu pidama oma ligimesega; ja kui ta rahu ei pea, millest siis hea meel peab olema? Üks wannub ühte, teine teist; üks ahwardab, teine wannub;

üks waletab, teine warastab; üks räägib ropusti, teine rikub abielu ära — riisub neitside kallima wara ja auu — nende puhtuse. Ja seda tehakse Jõulu ajal?! Jah, Jõulu ajal sünnib seda kõige enam!

Etks waatagem peale kiriklikku Sumala teenistust kõrtsi poole. Mis meie näeme? Noored mehed kui pullid, tükiwad läpastawasse õhku ja langet mahorka suitsi täis olewatesse kõrtsi tubadesse. Ja letile lähenewad nemad. Aratulles waatab niisugune Jõulu mees klaasitanud filmadega „kuraasitades“ oma ligemise otsa ja on walmis iga wäheha noomimise ehk wiltu sõna eest teisele kõrwa ääre lööma, aga ka pahemat wõib oodata!

Ja inglid laulwad: rahu olgu maa peal! Waatame weel: suur salk noori mehi ja poolealisi poisikesi, kes weel õieti ninaalust puhastada ei märka, rändawad Jõulu ajal majast majasse, külasi külasse, paberossid hammaste wahel, müts kullas, filmad joodud õllest krõllis peas, lõõtsapill „hõõrgab“ oma soodu — ropud laulud, mida teegi poolearuga inimene walmis audunud, oma ligimese teutamiseks — kõlawad siin ja seal. Shtul, kui õiged ristitiinimesed Sumalat paludes magama heidawad, roniwad säherdused metsalised inimese näul oma ligemiste tütarde juurde — teadagi: õpetaja lueb filmaweega hukka läinud noorte inimeste üle aruannet nääri päewal kantzli pealt, koguduse — Sumala karjalammaste üle awalikult. Linnades pole ka parem lugu. Jõulu ajal näeme siin ja seal paarikaupa inimesi äraelstawa

näoga ilusate ja meelitavate schiltide alt wälja astuwat, — siin ja seal kuuleme ja näeme niisuguseid asju, mida sulg tõrgub kirjutada ja — need on Jõulu, Jesuse sündimise pühad! Aga inglid laulsiwad ja laulwad:

„Snnimestest hea meel!

Ja eks meie näe ka neid inimesi, kes Jõulu pühade ajal, millal Snnistegija Issand Kristus sündis — hulgana kirikuteest wälja woolawad. Mis meie nende nägudelt näeme? Kas nad kõik Jumalat auustama läksiwad tema kotta? Kas nad suurt püha Jõulu laulu kuulama läksiwad? Kas nad tahtsiwad Jesuse sündimise lugu kuulda ja tema elusõna omale õpetuseks wõtta? Kuda selle asjaga lugu on? Aga eks waadake, kuidas noor neiukene homikul ennast nagu tütte walmis ehib. Eks waadake, mida ta peeglisse waadates mõtleb, kui ta enese palged punaseks pinseldab ja kõige paremad hilbud kirstust ning kapist üles otsib. Kes ei teaks neid mõtteid?!

Eks meie näe, misuguste tundmustega noor perepoeg homikul uhket hobust weel uhkemate riistadega ehib ja läikiwa saani ette rakendab. Eks meie näe kuidas ta sõidab: hiilgawa kummi kalossiga ehitatud jalg kaugel saanist wäljas, wäljaõmmeldud wöö wööl, pool tosinaid uhkeid mitmekarwalisi rätikuid kaela ümber seutud, kuna kurgu alune fiiski lahti on, et kummi krae ka hästi teistele filma paistaks. Oh eks meie näe, misuguse „herraliku uhkusega“ „noored“ kirikute ees edasi tagasi hulguwad, magusad sõnad ühes tooreste musta wande sõnadega sega-

tult suus. Mis kõned need on, mis nad räägivad? Kes neid ei tunneks?

Uga inglid laulwad: Auu olgu Jumalale kõrge! . . .

Ja need on kõrgeks kiidetud ristikoguduses peetatavad Jeesuse sündimise pühad! . . .

Need on Issanda karjalambad. . . .

Ja mis meie silma, ihu silma veel muidu paistab? Ei ühtegi! Mis huffas, on huffas!

Uga kas waimufilm wast midagi rõemustawamat ei näe? Jah, küllalt! . . .

Eks meie näinud neid wanakesi, kes kirikus ahnelt õpetaja suust tulewaid sõnu oma kõrwadega kuulasiwad? Eks meie näinud seda lihtriietes wiisakat ja puhast noort meest altari poole waatawat ja eks meie pannud tähele, kuidas ta filmad hiilgasiwad, kui Jõulu ewangelium kuulutati, mida ta ju mitu ja mitu korda kuulnud on. Kas meie pole näinud neid tasaseid kogusid, kes üksikult tee kõrwal lume sees alandlikult ootawad, nii kaua kui ühed sõitjad mööda on läinud? Kas meie ei kuulnud nende tasast jofinat: Annaks see sündinud Jeesus, neile kõigile eneses rõõmsaid Jõulusid!

Kas meie ei näinud, kui uhke noor mees, veel uhkem neiu, kui „nukk“ kõrwal jaanis, suure ajuga kõrtsi poole kihutab, kuidas ta wana emakesele, kes teypi najal edasi tuigerdab, hüiab: alt ära, wana nõid! — kuidas emakene waitfelt ennast wabandades ja tasakessti ohates kõrwale sügawa lume sisse ruttab

ja kuidas ta seal paluwa pilguga mööda-sõitjat silmitseb! Eks sa kuule, mis sõnad tal suus on? Ta ei wanni, ei sajata. Ta palub, õnnistab . . .

Siin on Jeseuse kogudus. . . .

Medade ja teelahkmete pealt korjab ta enese pulma koja täis. Ja neid on küll! See mis inimeste ees põlatud, halb, madal, on Jumala ees armas, suur, kõrge. Jeesus ei taha neid, kes terwed ja uhked on omas meeles, waid neid kes wõiwad oma pead madalast Betlemma lauda uksest sisse pista, kelle kael painduda oskab. Püüsti peaga ja uhke täuga Betlemma lauda ukse taha sõita ei saa. Wärtwitud paledega ja wõltsi juustega lauda uksest sisse ei lasta; kes wannuwad, nende kallale kiputwad Betlemma lagedalt loomad ja kes iseennast täis, nad ei teagi, kus Jeesus sündinud, wõi mis mees ta on. Neil pole seda tarwis . . .

Uga meie oleme ometi niisu ohakate hulgast leidnud. Jumal on enesele weel küllalte hingesid üle jättnud, kes ennast Baali ette kummardanud wole, küllap tema tunneb omakseid. Meie aga ei tohi ühegi peale kohut mõista. Kust meie seda teame, mis kellegi südames warjul on? Ura sega ennast teiste asjadesse, enese juures on tööd ülearu küllalt.

Uga mis muud weel soowida, kui seda, et meie kõik tahaks need kallid Jõulu pühad waitsesti ja õigel wiisil niisama suure rõõmuga lõpetada, kui me' nad algasime. Siis ei ole Jumala inglid asjata laulnud: Muu olgu Jumalale kõrges ja maa peal rahu, inimestest hea meel? Siis ei ole Jeesus asjata sün-

dinud, waid meie teame, mis suguseks otstarbeks Jumal on lihaks saanud ja miks ta nimelt Betlemma lautas sündis ja ei mitte keisri Augustuse ega kuninga Herodese palastides.

Aga Sina, Issand Jesus, õnnista meie wäljaminemist neist pühadest. Amen.

P a l w e.

Armas Jesus, Sa elawa Jumala Poeg! Sinu sündimise mälestuseks pühitsetawad päewad lõpewad, nagu kõik ära lõpeb, kaub, mis maapealne on. Kui suure armastusega Sina meite eest nende päewade sees oled hoolt kandnud, seda ei jõua meie külalalte üles rääkida. Ka täna, nüüd oled ja meile jälle meie elu elawa pildina püüdnud filmade ette maalida ja nii ikka enam ja enam enese juurde tõmbada. Et lase meid aru saada Sinu armu nõust ja tahtmistest, mis Sinul meiega on. Lase meid aru saada, et Sina ka meie pärast oma taewase auuriigi maha oled jätnud ja wiletsal kombel halwas laudas oled pidanud ilmale tulema, et meile rahu ja head põlwe saata.

Ole kiidetud, armas Jesus selle suure armastuse eest; õpeta meid Sinu juurest omale igas mures ja waewas troosti ja abi otsima ja ilalgi ära jätta meid maha, — ka siis, kui meie maapealne elu lõp-

peb ja meie omad hinged Sinu kätte andma peame.
Tõsta neid siis ülesse oma taewaste kodade sisse,
anna neile senna aset, seda tõutust mööda, mida
Sa jätnud oled maapeale, oma lastele, kes Sind
üle kõige kartwad, armastawad ja Sinu käskusi üle-
maks peawad, kui inimeste harjunud kombeid, mis
kehwad ja wiletsad on. Amen.

Issa meie, kes Sa oled taewas j. n. t. f.

Wiihil: Jesusest ei jäta ma.

Issand, kõrges taewa sees,
Ole ise meie tugi.
Sumal, suur ja wägew mees,
Ole meie kilp ja wägi.
Juhata meid õigel' teel'
Käi Sa ise meie eel.

Ei siis karda karjake
Ei siis wäriise ta süda.
Ei siis wäsi karjane
Truuwilt iial hoidmast teda.
Kui Sa oled igal pool,
Siis wa'st maksab meie hool.

Juhata kõik rahwast Sa
Oma sõime juurde kokku;
Et nad tuleks rõõmuga
Tänu palwes halkwa lauta.
Küla'p abi annad Sa
Ja neid wõtad lunasta.

Jõulu pühade kolmandama päewa õhtul.

L a u l.

Wiisil: Oh Jeesus Kristus tule Sa.

Miks tahad, hing, en'd kurbasta'
Eks Jumal wõtnud ühenda'
Ta were meie werega
Kui kihlas ennast neitsiga.

Kes rasket pattu teinud on,
Kell kadunud on rõõm ja õnn,
See rahu leiab hingele,
Kui ennast annab Jeesule.

Küll Jeesus wõtab õnnista'
Ja kõigi rada walgusta'
Kes ilmas ümber rändawad,
Teed elu poole otsivad.

Küll Jõulu laps wõib tööstida
Neid, kes on kurbad, abita.
Pealt näha waene, wilets ta,
Kuid, ometi on Jumal ta.

Seepärast ära kurbasta
Mu süda, ära kohku ja.
Kui ihu film ka waesust näab,
Ust siiski temas' kindlaks jääb.

Oh kallid Jõulu lapsuke,
Sa armas, armas Jeesuke,
Meid kuule Sina armuga
Meid omaks osaks wõta Sa.

Ja teie ei pea kedagi maapeal omaks Isaks hüidma; sest üks on teie Isa, kes taewas on. Ja teie ei pea endid mitte lastma õpetajaks hüida; sest üks on teie õpetaja, Kristus. Aga kes ülem teie seast, see olgu teie teener. Aga kes iseennast ülendab, seda peab alandatama ja kes iseennast alandab, seda peab ülendatama. Amen. Matt. 23, 9—12.

B a l w e.

Mitispärast peaks ka meie seas mõte tõusma, peale taewase Isa kedagi suuremaks tunnistada; kuida võime ka meie kedagi õpetajaks hüida, kui Sina see oled; kuidas võime meie endid ülendada, kes meie oleme põrm ja tuhk? Armas Jeesus, juhata meid õieti Sinu sõnade mõistmisele, waata, meie mõistus on pisukene Sinu õpetusest arusaamiseks, aga siiski on meil tõsine tahtmine oma elu Sinu sõnade järele seada ja ennast igate pidi Sinust juhtida lasta. Ara pea seda sootwi mitte üleliigselt, waid täida seda, muidu saame meie hukka, aga seda ei taha Sina mitte.

Kallid Jõulu päewad on lõppenud, on mööda läinud, ning ei tule enam tagasi. Meie waatame palwes nende peale tagasi ja peame Sind kiites healt tõstma ja ütlema: Auu olgu Jumalale kõrges ja maapeal rahu, inimestest hea meel. Sa oled meid kõige nende päewade sees isalikult hoidnud ja meist kõiksugu õnnetusi ja häda eemale hoidnud hinge ja ihu poolest, meie oleme rahu sees oma Jumalale kiituse laulusid

laulda wõinud ja oleme õiget Jõulu rõõmu Sinu nime sees küll saanud maitsta. Sa oled enam, kui muul ajal, nüüd oma sündimise pühadel, meie hinged taewase küllusega üle puistanud, oled neid sööt- nud ja jootnud, taewa mannaga ja elu wee halli- kate juurde juhatanud.

Lase siis kõik see kallis warandus kaua meie sü- damete sees alles olla, nii kaua, kui meie omad hin- ged Sinu kätte andma peame, et Sa siis, oh Jeesus, nende seest ühtegi muud ei leiaks, kui seda, mida Sa ise oled fenna kokku pannud.

Ole ka eestulewal kõik meie ja meie maja ümber ja lase ka täna õhtul weel meie südamate sees Jõulu walgus suur olla ja paista, ja lase meie waimu tõrwad ka täna õhtugi kuulda inglite laulu: Muu olgu Jumalale kõrges ja maa peal rahu, inimestest hea meel. Amen.

Isa meie, kes Sa oled taewas j. n. t. f.

Wiihil: Ma tulen taewast ülewelt.

Weel kostku meie kõrwu heal
Mis kõlas lage' wälja peal
Betlemma linna lähedal,
Sell' Jõulu õõsel wagusal.

Laf' püha päew ka lõppeda,
Laf' elu päewad kaduda;
Si nad ju pole jäädawad
Waid üirikesed, kaduwad.

Kui ihu lõpeb, peasta Sa
Mu hinge, Jeesus, wigata,

Ja teda üles taewa wii,
Kus hädad lõpivad wiimati.

Mu tööd ja tegu juhata
Sa kõigis oma sõnaga,
Siis Jõuluaeg mull' meelde jääb
Ja minu hingel' kasuks saab.

Siis laulan suure rõõmuga
Ja lõppematta õnnega,
Ma Jõulu päiwil leidnud tõest'
Mu Jesust, wahwat abimeest.

Ja igal ajal tõuseb siis
Me' majast üles Jõulu wiis:
Mu olgu kõrges Jumalal'
Ja maa peal rahu rahwastel.

Jah, auu Sull' olgu, Jesuke!
Truu abimees Sa tõesti,
Siin ilmas oled kõigile,
Kes tulewad Su palkwele.

Mõned uued Jõulu laulud lastele.

Wiisil: Oh lapsed, tulge.

Oh lapsed, et laulgem, et hõisakem kõik;
Meil' Jesus on sündin'd, see hiilguse päit'.
Ta taewast tulu'd maha ja hingab nüüd seal
Betlemma lauda sees heinade peal.

Oh ime, mis walgus küll taewa all teal?
Sull' inglid ka ilmunud ülewal seal,
Ja laulawad kiituseks Jumalal seal,
Auu olgu tal' kõrges ja rahu maa peal!

Me' Jeesus on helde, ja armastab meid;
Ta patud kõik lunastab, kustutab süid,
Mis oleme teinud siin kurjasti me'
Kui jalad meil kautanud õiguse tee.

Sest lapsed, nüüd laulgem, et Jõulud on käe
Mill' tõusnud on Betlemmast uus Jõulu päe
Me' Jeesus on lapsuk'seks ise ka saan'd
Seepärast me', lapsuk'sed armsaks t'al jäen'd.

Oh Jeesus, et tule siis Jõulude a'al
Meil wõõraks ja juhata rõõmude maal'
Meid kõiki, et kuuleme, näeme Sind
Me' Jeesus, ja omaks Sull' anname end.

Wiisil: Mis õnnis öö!

See Jõulu öö
Mill' ilmus Jsa töö
Ja awalikuks sai,
Meil rahu, rõõmu tõi —
On õndsam ööde feast!
Jah, õndsam ta
On tõesti ööde feast :,:

Auu Jeesusel'
Sel Jõulu lapsukesel',
Kes tulnud taewa seest,
Sealt oma Jsa eest —

Sai meie wennaks siin
Et löppeks piin,
Mis patu pärast siin :,:

See Jõulu päe,
Mis on nüüd meie kae,
On õndsam õndsamast,
Sest Jumal oma last
Meil' peastjaks läkitas.
Oh armastust,
Mis Jumal aivaldas! :,:

Kõõm olgu meil
Ja kõigil, kõigil neil,
Kel Jeesus armas on,
Kel tema ainus õnn.
Ja parem seltsimees.
Kõõm olgu meil
Õnn paistku elus ees. :,:

Siis laulame,
Ja ühes kiidame
Me' taewa Jumalat
Ja Õnnistegijat,
Et Jõulu laps on meil'
Nüüd ilmunud
Ja lautas sündinud. :,:

Wiisil: Oh kuusepuu, oh kuusepuu.

Kui karjatsed, kui karjatsed
Seal oma karja hoidsid;

Ja rääkisid, ja rääkisid
Ja Isat kiita wõtsid.
Siis ilmus walgus taewa all —
Üks ingel ilmus ülewal.
Ta hiilgas kõik, ja tema läik
Küll pimestas neil silmad.

Mis kardate, te' karjatsed?
Teil Jesus on nüüd sündin'd.
Mis kardate, te' lambuk'sed
Teil Jumal abi saatnud.
Teil on nüüd Õnnistegija
Ja patust ära peastija.
Oh hõisake ja laulage
Nüüd Jesus sündin'd ilma.

A-1699

A

n

Gind 15 kop.